

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**MĂSURI ADOPTATE DE STATELE MEMBRE UE
PENTRU PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII**

IUNIE 2021

Documentare și sinteză: Claudia VLAD, consilier parlamentar,

Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.

** Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților*

C U P R I N S

**I. CONSIDERAȚII GENERALE, LEGISLAȚIE UE, INIȚIATIVE,
STRATEGII PRIVIND PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII
II. ASPECTE LEGISLATIVE PRIVIND MĂSURI ADOPTATE
DE STATELE MEMBRE UE ÎN DOMENIUL PERSOANELOR
CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII**

AUSTRIA

BELGIA

BULGARIA

CEHIA

CIPRU

CROAȚIA

ESTONIA

FINLANDA

FRANȚA

GERMANIA

GRECIA

ITALIA

LETONIA

LITUANIA

OLANDA

POLONIA

PORTUGALIA

SLOVACIA

SLOVENIA

SPANIA

SUEDIA

UNGARIA

I. CONSIDERAȚII GENERALE, LEGISLAȚIE UE, INIȚIATIVE, STRATEGII PRIVIND PERSOANELE CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII

UE și statele sale membre s-au angajat să îmbunătățească situația socială¹ și economică a persoanelor cu handicap, pe baza *Cartei drepturilor fundamentale a UE*² și a *Tratatului privind funcționarea UE*³.

Uniunea Europeană și toate statele sale membre sunt parte la *Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap (UNCRPD)*⁴.

✓ Inițiative-cheie privind handicapul

*Actul european privind accesibilitatea*⁵, *Directiva UE 2019/882 privind cerințele de accesibilitate aplicabile produselor și serviciilor*

*Regulamentele privind drepturile pasagerilor cu mobilitate redusă pe principalele moduri de transport*⁶

*Directiva UE 2016/2102 privind accesibilitatea site-urilor și a aplicațiilor mobile ale organismelor din sectorul public*⁷

*Cardul european pentru dizabilitate*⁸

*Tichetul european de parcare*⁹

*Directiva 2000/78/CE de creare a unui cadru general în favoarea egalității de tratament în ceea ce privește încadrarea în muncă și ocuparea forței de muncă*¹⁰

¹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=ro&catId=1137>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=DE>

³ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_2&format=PDF

⁴ <http://anpd.gov.ro/web/conventia/>

⁵ [European accessibility act - Employment, Social Affairs & Inclusion - European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/equality/european-accessibility-act-employment-social-affairs-inclusion)

⁶ [Persoane cu dizabilități - Ocuparea Forței de Muncă, Afaceri Sociale și Incluziune - Comisia Europeană \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/equality/equality-act-employment-social-affairs-inclusion)

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016L2102&from=ro>

⁸ <http://anpd.gov.ro/web/despre-noi/programe-si-strategii/cardul-european-pentru-dizabilitate/>

⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1139&langId=ro>

¹⁰ [EUR-Lex - 32000L0078 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32000L0078&from=DE)

Printre instrumentele utile în acest sens se numără:

*Pilonul european al drepturilor sociale*¹¹, care include 17 principii consacrate persoanelor cu handicap și abordează problema handicapului în alte principii relevante

*Semestrul european*¹², care oferă un cadru pentru coordonarea politicilor economice în întreaga UE și oferă informații privind situația persoanelor cu handicap în statele membre.

✓ Acțiuni de sensibilizare

Comisia Europeană s-a angajat să sensibilizeze cetățenii cu privire la condițiile de viață ale persoanelor cu handicap, la provocările cu care se confruntă în fiecare zi și la instrumentele care le pot îmbunătăți viața. De asemenea, Comisia comunică acțiunile pe care le derulează pentru a implementa Convenția Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu handicap.

Pentru a atinge acest obiectiv, Comisia organizează anual *Conferința Zilei europene a persoanelor cu handicap* - „Acces city award” – premiul european acordat orașelor care au depus eforturi remarcabile pentru a deveni mai accesibile persoanelor cu handicap.

✓ Legislația europeană tratează problema persoanelor cu dizabilități într-un mare număr de domenii, de la antidiscriminare la transport sau telecomunicații, uneori într-un mod foarte precis, alteori într-un mod mai general, de exemplu:

*Regulamentul UE nr. 1107/2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului*¹³

*Regulamentul UE nr. 181/2011 privind drepturile pasagerilor care călătoresc cu autobuzul și autocarul*¹⁴

*Regulamentul UE nr. 1177/2010 privind drepturile pasagerilor care călătoresc pe mare sau pe căi navigabile interioare*¹⁵

*Regulamentul UE nr. 1371/2007 privind drepturile călătorilor din transportul feroviar*¹⁶

✓ De asemenea, *Strategia UE 2021-2030 privind drepturile persoanelor cu handicap*¹⁷ ține seama de diversitatea handicapurilor, care rezultă din interacțiunea dintre deficiențele

¹¹ [European Pillar of Social Rights | European Commission \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/Pages/european-pillar-social-rights-infographic.aspx)

¹² [The European Semester | European Commission \(europa.eu\)](https://european-council.europa.eu/media/en/press-communications/infographic/Pages/the-european-semester-infographic.aspx)

¹³ [EUR-Lex - 32006R1107 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2006/1107/oj)

¹⁴ [EUR-Lex - 32011R0181 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2011/181/oj)

¹⁵ [EUR-Lex - 32010R1177 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2010/1177/oj)

¹⁶ [EUR-Lex - 32007R1371 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2007/1371/oj)

¹⁷ [KE0221257ENN_002 proof 2 \(1\).pdf](#)

fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale pe termen lung și obstacolele cu care se confruntă în mediul înconjurător persoanele cu handicap, precum și cu prevalența sporită a handicapului odată cu vârsta.

Aceasta promovează o perspectivă intersecțională, abordând obstacolele specifice cu care se confruntă persoanele cu handicap aflate la intersecția identităților (gen, rasă, etnie, sexuală, religioasă), într-o situație socioeconomică dificilă sau într-o altă situație vulnerabilă. În rândul persoanelor cu handicap, femeile, copiii, persoanele în vârstă, persoanele fără adăpost, refugiații, migranții, romii și alte minorități etnice necesită o atenție deosebită.

II. ASPECTE LEGISLATIVE PRIVIND MĂSURI ADOPTATE DE STATELE MEMBRE UE ÎN DOMENIUL PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI LOCOMOTORII

Ca urmare a solicitării *ECPRD 4731 privind măsurile adoptate de statele membre UE în domeniul persoanelor cu dizabilități locomotorii*, lansată de Camera Deputaților, Direcția studii și documentare legislativă, Centrului European de Cercetare și Documentare Parlamentară¹⁸ (ECPRD), răspunsurile statelor membre UE au fost următoarele:

AUSTRIA

Cadrul legal care guvernează domeniul:

- **Legea privind impozitul pe asigurări din 1953 cu modificările și completările ulterioare** (*Versicherungssteuergesetz 1953*)¹⁹ include scutirea fiscală de la impozitele pe autovehicule;
- **Legea privind taxa rutieră federală 2002** (*Bundesstraßen-Mautgesetz 2002*)²⁰ prevede că persoanele cu dizabilități locomotorii primesc o vinietă gratuită pentru utilizarea autostrăzilor federale în fiecare an;

¹⁸ Centrul European de Cercetare și Documentare Parlamentară (ECPRD) este un organism de cooperare interparlamentară și de promovare a schimbului de informații, idei și experiență între parlamentele naționale ale statelor din Europa (îndeosebi), aflat sub egida Parlamentului European și a Consiliului Europei. Camera Deputaților face parte din această structură europeană.

¹⁹ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10003834>

²⁰ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20002090>

- **Legea privind traficul rutier** (*Straßenverkehrsordnung*)²¹ reglementează modul de parcare în cazul în care persoanele cu dizabilități locomotorii sunt pasageri (carduri de parcare în conformitate cu secțiunea 29b *Straßenverkehrsordnung*).

În ceea ce privește parcare, persoanele cu dizabilități locomotorii pot să parcheze autovehiculele în care sunt șoferi sau în care sunt pasageri pentru o perioadă nelimitată de timp în zonele de parcare pe termen scurt.

În special landurile sprijină transportul liber pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

Nu există o definiție pentru autoturismul adaptat care deservește persoanele cu dizabilități locomotorii.

Transportul gratuit la locul de muncă pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, care utilizează „cărucior rulant electric nepliabil” este garantat de agențiile de asigurări sociale și de Ministerul Afacerilor Sociale (*Sozialministerium*). Acestea acoperă costurile serviciilor de deplasare („*Fahrtendienste*”) către și de la locul de muncă.

BELGIA

Transportatorii nu pot refuza accesul vehiculului unei persoane cu handicap sau mobilitate redusă, cu excepția cazului în care acesta nu respectă cerințele de siguranță sau atunci când proiectarea sau infrastructura vehiculului face acest lucru imposibil.

Aceste persoane au, de asemenea, dreptul la asistență gratuită. În viitorul apropiat sunt planificate cursuri de formare pentru persoanele care doresc să ofere asistență în domeniul dizabilităților locomotorii.

Compania feroviară națională oferă asistență pentru un pasager într-un scaun cu roțile pliabil sau cu orice alt dispozitiv care permite mișcarea, care își poate lăsa scaunul și poate urca în tren fără o rampă mobilă, precum și asistență pentru un călător într-un scaun cu roțile non-pliabil, scaun cu roțile sau orice alt dispozitiv care să permită deplasarea, fără a-și putea părăsi scaunul și pentru care utilizarea rampei mobile este necesară pentru îmbarcarea sau debarcarea din tren.

Oricare persoană cu mobilitate redusă poate primi asistență la urcarea sau coborârea din tren, în 132 de stații din rețea, 7 zile pe săptămână de la primul la ultimul tren.

²¹ <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10011336>

Dintre aceste stații, 17 colaborează cu companiile de taxi pentru a transporta utilizatorii de scaune cu roțile de la o stație neasistată la o stație care oferă asistență.

Când se confirmă o cerere de asistență, pasagerului i se garantează:

- asistență la urcarea și coborârea din tren;
- disponibilitatea echipamentelor de asistență (rampe mobile, etc.)

Scaunul cu roțile pentru pasagerii cu mobilitate redusă poate fi încărcat gratuit la bordul trenului, indiferent dacă persoanele cu dizabilități motorii beneficiază sau nu de serviciul gratuit de asistență SNCB (*Société Nationale des Chemins de fer Belges*).

Din motive de siguranță, greutatea totală și dimensiunile scaunului cu roțile nu pot depăși: 300 kg; 75 cm lățime; 120 cm lungime.

În plus, scaunele cu roțile sunt puse la dispoziție în anumite stații.

Ascensorul pentru scări este o soluție practică și sigură pentru urcarea scărilor cu scaun cu roțile în stațiile în construcție în care lifturile sunt temporar scoase din funcțiune, de exemplu.

În acest scop, scaunul cu roțile trebuie să poată sta pe o platformă de 69 cm x 89 cm și greutatea totală (scaun + utilizator) nu poate depăși 200 kg.

Rampele mobile, adaptate la diferite înălțimi ale platformei, sunt disponibile pentru a facilita urcarea și coborârea din tren. Aceste rampe pot fi utilizate numai de către personalul SNCB (*Société Nationale des Chemins de fer Belges*).

Urcarea în tren are loc în cadrul unei proceduri sigure.

Înainte de îmbarcarea sau debarcarea unei persoane într-un scaun cu roțile, o lampă de semnalizare mobilă este plasată în tren.

Acest lucru îl avertizează pe însoțitorul de tren că o persoană cu mobilitate redusă urcă sau coboară.

BULGARIA

Conform *Legii persoanelor cu dizabilități*, unul dintre domeniile de sprijin pentru persoanele cu dizabilități este transportul. Mijloacele de sprijinire a persoanelor cu handicap în scopul incluziunii sociale includ asigurarea mobilității personale cu un grad maxim de independență.

Potrivit art. 20 din lege, persoanele cu dizabilități în funcție de nevoile lor au dreptul la o evaluare individuală a nevoilor, care este complexă. Evaluarea nevoilor individuale este realizată la adresa actuală a persoanei cu handicap de către un departament specializat din cadrul Agenției de Asistență Socială și examinează dificultățile funcționale ale persoanei cu handicap legate de sănătatea sa și prezența barierelor în implementarea activităților zilnice și de altă natură, precum și tipul de sprijin.

Articolul 24 din lege prevede următoarele:

(2) Persoanele a căror invaliditate este permanentă în conformitate cu evaluarea nevoilor individuale prevăzute la articolul 20 au dreptul la:

1. sprijin financiar pentru achiziționarea unui autovehicul personal;

2. sprijin financiar pentru adaptarea unei case;

3. sprijin financiar pentru servicii de balneoterapie și / sau reabilitare;

4. sprijin financiar pentru închirierea locuințelor municipale;

5. beneficii lunare.

(3) Persoanele cu dizabilități au dreptul de a utiliza serviciile sociale, asistența personală sau un alt tip de sprijin în conformitate cu nevoile definite în evaluarea lor individuală în conformitate cu articolul 20, sub rezerva condițiilor și în conformitate cu o procedură prevăzută de lege.”

Capitolul patru, secțiunea IV „*Mediu accesibil și spații de cazare rezonabile, informații accesibile și mobilitate personală*” din lege prevede alte măsuri de sprijinire a incluziunii sociale legate de mobilitatea personală a persoanelor cu dizabilități:

Articolul 53

(1) Persoanele cu dizabilități au dreptul la acces egal la mediul de viață, de lucru și de recreere, **mobilitate personală, transport**, informație și comunicare, inclusiv sisteme și tehnologii de informare și comunicare, precum și la toate celelalte servicii publice, facilități și servicii în zonele urbane.

(2) Acest acces este permis prin identificarea și eliminarea tuturor obstacolelor în calea accesibilității legate de:

1. elementele mediului accesibil în zonele urbane: spații pietonale, intersecții și traversări pietonale, locuri de parcare accesibile, opriri ale liniilor de transport public regulat, elemente de mobilier din mediul urban etc.;

2. clădiri și facilități de serviciu public în următoarele domenii: educație, sănătate, cultură și artă, transporturile, religia, serviciile administrative, comerțul cu

amănuntul, restaurantele și serviciile conexe, sporturile, zonele verzi publice și alte domenii de servicii publice, inclusiv accesul la spațiile destinate utilizării comune și la locurile de muncă accesibile în clădirile de producție unde tehnologiile de producție permit planificarea locurilor de muncă pentru persoanele cu handicap;

3. noi clădiri rezidențiale multifamiliale sau clădiri cu utilizări mixte;

4. vehicule de transport urban și interurban;

5. informații, comunicații și alte servicii, inclusiv sisteme și servicii de informare în caz de urgență;

6. furnizarea de informații în formate accesibile pentru persoanele cu diferite tipuri de handicap, inclusive limbajul semnelor, Braille, și versiuni ușor de citit.

(3) Reguli, prescripții și standarde minime privind accesibilitatea și proiectarea universală a elementelor mediului accesibil în zonele urbane și a clădirilor și facilităților menționate la alineatul (2) punctele 1, 2 și 3 trebuie să fie prevăzute într-un regulament de către ministrul dezvoltării regionale și lucrărilor publice.

(4) Cerințele de mediu accesibile prevăzute la alineatele (1) - (3) vor fi obligatorii în elaborarea și aprobarea planurilor detaliate de dezvoltare urbană și a modificărilor la acestea, precum și în elaborarea și avizarea proiectelor de investiții pentru construcții noi sau pentru reconstrucție, renovare majoră, revizie, reorganizare, amenajarea structurilor suplimentare și ridicarea etajelor suplimentare ale elementelor zonei urbane și ale clădirilor și facilităților.

(5) Organele centrale și teritoriale ale executivului iau măsuri pentru:

1. a se asigura că proprietatea de stat pusă la dispoziția lor pentru administrare (elementele mediului accesibil în zonele urbane, clădiri și facilități) este conformă cu normele, prescripțiile și standardele stabilite în regulamentul menționat la alineatul (3) prin dezvoltarea anuală a programelor cu măsurile, fondurile și termenele de implementare relevante;

2. a pune toate bunurile aflate la dispoziția lor pentru a le gestiona compatibil cu toate cerințele privind accesibilitatea persoanelor cu dizabilități în ceea ce privește elementele mediului accesibil din zonele urbane, clădirile și facilitățile menționate la punctele 1 și 2 din alineatul (2);

3. își formează personalul care se ocupă de elementele mediului accesibil din zonele urbane, clădiri și facilități care sunt proprietatea lor în problema accesibilității persoanelor cu dizabilități;

4. să plaseze imagini în relief, inscripții Braille și inscripții ușor de citit pentru a evidenția accesibilitatea elementelor din mediul urban;

5. încurajarea furnizării altor forme adecvate de sprijin pentru persoanele cu handicap în vederea facilitării accesului acestora la informații;

6. facilitarea accesului persoanelor cu handicap la noile tehnologii și sisteme de informare și comunicare;

7. facilitarea accesului persoanelor cu handicap la noile tehnologii și formare care promovează mobilitatea lor personală pentru un grad maxim de independență.

Articolul 58

Ministerul Transporturilor, Tehnologiei Informației și Comunicațiilor va permite accesul persoanelor cu handicap la serviciile de transport, informare și comunicare prin elaborarea de regulamente privind:

1. asigurarea unui transport public accesibil;

2. punerea în aplicare a ajustărilor tehnice pentru adaptarea vehiculelor conduse de persoanele cu handicap în vederea compensării deficitelor acestora, precum și elaborarea de standarde de transport public pentru facilitarea mobilității persoanelor cu handicap;

3. aplicarea unor condiții speciale pentru deplasarea, oprirea, parcarea și așteptarea vehiculelor rutiere conduse de persoane cu handicap sau transportul acestor persoane;

4. asigurarea accesului neobstrucționat la transportul public pentru persoanele cu handicap însoțite de câini de ghidare pentru persoanele cu deficiențe de vedere, sau de câini asistent pentru alte persoane cu handicap.

Articolul 63

Autoritățile locale să asigure în limitele competențelor lor:

1. construirea și întreținerea elementelor mediului accesibil în zonele urbane și a unui mediu accesibil în clădiri și instalații menționate în art. 53 alin. (2) pct. 1 și 2, în cazul în care acestea sunt proprietate municipală, și elaborează anual programe care urmează să fie aprobate de consiliile municipale competente, cu măsurile, fondurile și termenele necesare pentru punerea în aplicare;

2. transportul public accesibil al pasagerilor prin adaptarea vehiculelor de transport public existente și punerea în funcțiune a vehiculelor adaptate din punct de vedere tehnic pentru utilizarea de către persoanele cu handicap;

3. accesul la spațiile publice pentru persoanele cu dizabilități însoțite de câini de ghidare pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau de câini asistenți pentru alte persoane cu dizabilități;

4. servicii speciale de transport pentru persoanele cu handicap;

5. mijloacele materiale și fondurile necesare pentru ca persoanele cu handicap să se angajeze în contacte sociale;

6. sprijin pentru activități extrașcolare pentru copii și tineri.

CEHIA

Legea nr. 329/2011 privind beneficiile pentru persoanele cu handicap²², cu modificările și completările ulterioare, (denumită în continuare „Legea privind beneficiile pentru persoanele cu handicap”) reglementează furnizarea a două prestații – *alocația pentru mobilitate și alocația pentru un ajutor special*.

În conformitate cu secțiunea 9 din *Legea privind furnizarea de beneficii pentru persoanele cu handicap*:

(2) O persoană care are un handicap grav în ceea ce privește greutatea sau sistemul locomotor sau un retard mental sever sau accentuat sau condiții de sănătate nefavorabile pe termen lung și a cărei stare de sănătate impune acordarea unei indemnizații pentru un ajutor special are dreptul la o indemnizație pentru achiziționarea unui autovehicul sau a unui sistem special de deplasare.

(3) În sensul prezentei legi, o condiție de sănătate nefavorabilă pe termen lung este considerată a fi o situație, care, conform constatărilor științei medicale, durează sau se preconizează că va dura mai mult de un an.

(6) Alocția pentru un ajutor special acordată pentru achiziționarea unui autovehicul este prevăzută cu condiția ca persoana cu dizabilități să aibă nevoie de transport, în mod repetat, într-o lună calendaristică și că ea/el poată conduce un autovehicul sau poate fi transportată cu un autovehicul (...).

²² <https://www.global-regulation.com/translation/czech-republic/507040/for-the-provision-of-benefits-for-persons-with-disabilities.html>

(8) Alocația pentru un ajutor special nu poate fi acordată în cazul în care ajutorul special este un dispozitiv medical care este integral acoperit de asigurarea de sănătate publică sau este împrumutat unei persoane de către o societate de asigurări de sănătate.

Beneficiarul prestației este persoana îndreptățită, cu excepția cazului în care se prevede altfel. Beneficiarul ar putea fi, de asemenea, reprezentantul legal al acesteia, părintele adoptiv sau o altă persoană fizică căreia îi este încredințată îngrijirea persoanei minore.

Decretul nr. 388/2011 privind punerea în aplicare a anumitor dispoziții ale Legii privind furnizarea de beneficii pentru persoanele cu handicap²³, astfel cum a fost modificat (denumit în continuare „*Decretul privind prestațiile pentru persoanele cu handicap*”) precizează tipurile de ajutoare speciale.

Ajutoarele speciale destinate persoanelor cu un handicap al greutateii corporale sau sistemului locomotor sunt după cum urmează:

- adaptări suplimentare la autovehiculul care necesită asamblare, cum ar fi funcționarea manuală, facilitarea urcării în autovehicul, încărcarea scaunului cu roțile;
- lucrări de construcție asociate cu adaptarea băilor și toaletelor, inclusiv lucrări de construcție asociate cu lărgirea ușilor;
- rampă portabilă, platformă verticală de ridicare (inclusiv instalare), platformă de ridicare înclinată (inclusiv instalare), sistem de ridicare - lift (inclusiv instalare)
- autovehicul.

Cerințele tehnice privind utilizarea fără bariere a clădirilor sunt reglementate prin *Decretul nr. 398/2009 privind cerințele tehnice generale*. Acesta prevede asigurarea utilizării fără obstacole a clădirilor.

Nu există o Definiție a autovehiculelor adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

O persoană, care are de mai mult de un an, un handicap fizic, senzorial sau mental, cu o stare de sănătate nefavorabilă pe termen lung, care îi limitează semnificativ capacitatea de a se deplasa sau orienta (inclusiv persoanele cu tulburare de spectru autist) are dreptul la un card de invaliditate.

Legea privind beneficiile pentru persoanele cu handicap face distincția între trei tipuri de carduri de invaliditate în funcție de gradul de handicap:

I. Card TP (dizabilitate severă)²⁴

²³ https://www.mpsv.cz/documents/20142/372793/388_2011.pdf/2b22299b-de12-fad1-b22e-505c177a8ab3

²⁴ Termenul ceh pentru handicap sever este „*těžké postižení*”, prin urmare „TP”.

Titularul unui card TP are dreptul la:

Un loc rezervat pentru scaun în transportul public regulat, cu excepția mijloacelor de transport în care scaunele sunt legate de achiziționarea unui bilet de rezervare a unui loc.

II. Card ZTP (în special handicap sever)²⁵

În plus față de drepturile menționate la punctul I, titularul unui card ZTP are dreptul la:

- transport gratuit cu mijloace regulate de transport public local de călători (trenuri, troleibuze, autobuze, metrou);
- o reducere de 75 % la tariful de clasa a doua al trenurilor de călători și al trenurilor expres și o reducere de 75 % la serviciile regulate naționale de autobuz.

III. Cardul ZTP/P (în special handicap sever cu un ghid)²⁶

Pe lângă drepturile menționate la punctele I și II, titularul unui card ZTP/P are dreptul la:

- transportul liber al unui ghid de transport public cu mijloace regulate de transport public național;
- transport gratuit al unui câine ghid, în cazul în care titularul este complet sau practic orb, cu excepția cazului în care este însoțit de un ghid.

CIPRU

Legea privind persoanele cu handicap 127/2000²⁷, oferă temeiul juridic pentru mai multe facilități acordate persoanelor cu handicap. Secțiunea 3 alineatul (1) literele (b) și (c) oferă în mod specific sprijin personal cu echipamentele auxiliare necesare pentru viața de zi cu zi și pentru accesul la clădiri, străzi, transport public și alte tipuri de transport. În temeiul aceleiași legi, persoanele cu handicap beneficiază de un permis de parcare specific, ceea ce facilitează parcarea acestora în locurile de parcare desemnate.

Ministerul Muncii și Asigurărilor Sociale a instituit, de asemenea, un sistem pentru persoanele cu vârste cuprinse între 18 și 70 de ani cu dizabilități locomotorii ale extremităților superioare sau inferioare de peste 39%, pentru a sprijini achiziționarea unui vehicul.

²⁵ Termenul ceh pentru dizabilitate deosebit de severă este „*zvlášť těžké postižení*”, prin urmare „ZTP”.

²⁶ Termenul ceh pentru un ghid este „*průvodce*”, prin urmare „ZTP/P”.

²⁷ https://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=en&p_isn=57914&p_country=CYP&p_count=506&p_classification=08.01&p_classcount=9

Categorii de beneficii

a) 3.500 euro;

b) 4.500 euro pentru cazurile în care persoana cu handicap necesită un scaun cu roțile pentru mobilitatea sa și primește un beneficiu pentru o dizabilitate locomotorie severă sau beneficiază de servicii de îngrijire din partea unei persoane specializate, în cazul persoanelor paraplegice sau tetraplegice;

c) 9.000 euro pentru cazurile în care persoanele primesc un beneficiu pentru îngrijirea unei persoane paraplegice sau tetraplegice, pentru achiziționarea unui autovehicul special adaptat pentru îmbarcarea persoanelor pe un scaun cu roțile.

Mai mult, în cadrul unui program pilot al Ministerului Transporturilor, Comunicării și Lucrărilor privind accesibilitatea, Departamentul Transporturilor Rutiere a eliberat 11 licențe pentru taxiuri speciale, care sunt adaptate în mod corespunzător pentru transportul persoanelor cu handicap.

Potrivit preambulului *Legii privind autovehiculele și traficul rutier 86/1972*²⁸, un „vehicul auto pentru persoanele cu handicap” se referă la un autovehicul destinat utilizării unei persoane care suferă de un handicap fizic. Adaptările exacte nu sunt determinate de lege.

Nu există nicio dispoziție expresă în ceea ce privește transportul liber pentru persoanele cu dizabilități locomotorii.

CROAȚIA

Cadrul legal care guvernează domeniul:

- *Legea rutieră*²⁹
- *Ordonanța privind procedura și modul de exercitare a dreptului de scutire de la plata taxei anuale pentru utilizarea drumurilor publice și a taxelor rutiere*
- *Ordonanța privind asigurarea accesibilității clădirilor pentru persoanele cu handicap și cu mobilitate redusă*
- *Ordonanța privind transportul persoanelor cu handicap, care reglementează desfășurarea activităților de transport public pentru persoane în scaune cu roțile în*

²⁸ <https://www.drivetogether.eu/ArticleSideGallery/ArticleID=163&>

²⁹ <http://www.mvep.hr/zakoni/pdf/622.pdf>

orașul Zagreb și Zagrebački električni Tramvaj — ZET (Societate municipală responsabilă cu transportul public în Zagreb și în împrejurimi).

Persoanele cu handicap au dreptul la scutirea de la plata taxei anuale pentru utilizarea drumurilor publice și a taxelor de trecere pe baza unei decizii emise în cadrul unei proceduri administrative de către Ministerul Mării, Transporturilor și Infrastructurii. Pentru scutirea de taxă se completează un formular.

Taxa anuală pentru utilizarea drumurilor publice și a taxelor de trecere (plătită la înmatricularea unui vehicul personal) nu este plătită nici de persoanele cu deficiențe fizice constatate care au un handicap de 80 % sau mai mare, nici de persoanele cu deficiențe fizice care au ca rezultat un handicap mai mare sau egal cu 60 % în cazul membrilor inferioare.

Taxa de trecere pentru utilizarea autostrăzilor și a facilităților de taxare rutieră (pod, tunel, viaducte etc.) nu este plătită de persoanele cu deficiențe fizice care au ca rezultat un handicap de 80 % sau mai mare în cazul membrilor inferioare. O persoană poate obține acest beneficiu pentru un vehicul personal pe care îl deține sau îl utilizează pe baza unui contract de leasing și numai atunci când este prezent în vehiculul respectiv.

Persoanele cu deficiențe fizice dovedite care conduc la un handicap de 80 % sau mai mare și persoanele cu deficiențe fizice care conduc la un handicap mai mare sau egal cu 60 % al membrilor inferioare au dreptul la un card de parcare special. Cardul este valabil numai atunci când vehiculul este condus de persoana cu handicap sau atunci când persoana respectivă este prezentă în vehicul.

Persoanele cu deficiențe fizice constatate care au ca rezultat o mobilitate redusă cu 70% sau mai mult, pot călători cu trenul sau cu vaporul de patru ori pe an, cu o reducere de 75 % din valoarea totală a prețului normal al biletului și pot obține un bilet gratuit pentru însoțitor.

Transportul liber al vehiculelor personale pe liniile de feribot de stat este posibil pentru persoanele cu handicap care au fost identificate ca având un handicap care are ca rezultat un handicap de 80 % sau mai mare în cazul membrilor inferioare și se referă la vehiculele înmatriculate unei persoane cu handicap sau părintelui, tutorelui sau reprezentantului legal al acesteia, precum și la vehiculele închiriate de persoanele respective.

Compania municipală responsabilă cu transportul public în Zagreb și în împrejurimi (ZET) asigură transport gratuit pentru persoanele cu tulburări funcționale și cu deficiențe motorii constatate ale membrilor. Pentru a asigura respectarea acestui drept, este necesar să se depună o cerere la Oficiul municipal pentru protecție socială și persoane cu handicap.

Cu excepția locurilor marcate ca fiind rezervate pentru parcare vehiculelor persoanelor cu handicap, persoanele cu handicap din orașul Zagreb pot parca gratuit unul

dintre vehiculele lor, în parcuri publice, în zone de parcare care nu sunt marcate în mod special ca locuri rezervate pentru parcare vehiculelor persoanelor cu handicap, pentru o perioadă de maximum două ore pe zi.

Gestionarea transportului copiilor și adulților cu handicap este încredințată ZET. Flota are în prezent 26 de camioane disponibile, 16 pentru transportul adulților cu handicap și 10 pentru transportul copiilor cu handicap. Transportul se efectuează în baza Deciziei privind transportul călătorilor în transportul public, a Ordonanței privind transportul persoanelor cu handicap și a Ordonanței privind transportul copiilor cu handicap în limitele administrative ale orașului Zagreb.

Un autovehicul special adaptat pentru transportul persoanelor cu handicap este considerat a fi un autovehicul adaptat astfel încât un scaun cu roțile sau alte dispozitive ortopedice conexe destinate transportului (de exemplu, un scaun, pat special proiectate) să poată intra în acesta prin intermediul unei rampe sau lift. De asemenea, astfel de vehicule sunt prevăzute cu un mecanism la care scaunul cu roțile sau alte dispozitive pot fi fixate pentru a le asigura stabilitatea.

ESTONIA

Achiziționarea și închirierea de ajutoare tehnice cu subvenție de la stat este reglementată de *Regulamentul ministrului protecției sociale*³⁰. Lista de ajutoare tehnice și a condițiilor de compensare (în estonă)³¹ poate fi găsită în anexa la regulament, care conține ajutoare tehnice cu condiții de compensare. Ajutoarele pentru mobilitate din această listă pot fi găsite la codul (*International Organization for Standardization*) ISO 12 (inclusiv scaunele cu roțile la codul 12.22, 12.23 și adaptarea autovehiculelor la codul 12.12). Datele care urmează să fie înscrise în lista de ajutoare tehnice sunt stabilite în articolul 48 alineatul (3) din *Legea privind protecția socială*.³²

Ajutoarele tehnice cu subvenție de stat sunt eligibile pentru:

- Copii cu o dizabilitate atribuită. Copiii cu dizabilități de până la 18 ani primesc o subvenție de stat de 90% la achiziționarea unui ajutor tehnic.

³⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/125092020004?dbNotReadOnly=true>

³¹ https://www.riigiteataja.ee/akt/125092020004/SOM_23092020_m44lisa.pdf

³² [Social Welfare Act – Riigi Teataja](#)

- Copii până la 18 ani, cărora nu li s-a atribuit o dizabilitate, dar li s-a eliberat un certificat de către specialist privind necesitatea unui ajutor tehnic. Au o subvenție de stat de 50%.

- Tinerii între 16 și 17 ani care au fost identificați ca având o incapacitate parțială sau totală de muncă. Ei au subvenția de stat conform listei de ajutoare tehnice.

- Persoanele care au vârsta de muncă, cărora li s-a diagnosticat fie: incapacitatea parțială sau totală de muncă; incapacitatea de muncă de la 40%; sau handicap. Ei au subvenția de stat conform listei de ajutoare tehnice.

- Persoanele care au atins vârsta de pensionare. Ei au subvenția de stat conform listei de ajutoare tehnice.

- Persoane cu dizabilități sau persoane care au vârsta de muncă cu incapacitate parțială sau totală de muncă și vârsta de până la 26 de ani. Au o subvenție de stat de 90%.

Subvenția pentru asistență tehnică calculată de la prețul limită dat este în lista ajutoarelor tehnice.

Lista ajutoarelor tehnice include următoarele adaptări auto: reglaje auto pentru manevrarea motorului, manevrarea frânei de mână, manevrarea sistemului de direcție, centuri de siguranță și hamuri pentru autovehicule, scaune și perne auto special concepute, ajutoare pentru un utilizator de scaun cu roțile la sau de la vehicul, mașină adaptată pentru funcționare manuală.

În Estonia, transportul la locul de muncă pentru persoanele cu dizabilități locomotorii este asigurat de *Legea privind asistența socială* (§ 38-40)³³ care reglementează serviciul de transport social.

Serviciul de transport social este destinat persoanelor care au nevoie de transport pentru a lucra, studia, dar a căror dizabilitate împiedică utilizarea unui vehicul de transport personal sau public.

Serviciul de transport social este necesar în cazurile în care o persoană nu poate folosi transportul public sau un vehicul personal, de exemplu, nu poate avea acces într-un autobuz sau tren cu scaunul cu roțile și persoana respectivă nu poate conduce un mijloc de transport personal din cauza unei tulburări de mobilitate sau vedere.

Serviciul de transport social este organizat de o autoritate locală.

³³ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/531032021007/consolide#cda2278a-c289-46e4-b076-8afa98397f37>

În capital Estoniei, serviciile de transport includ **servicii regulate, ocazionale și de taxi**. Serviciul este furnizat persoanelor pe care Departamentul de Asistență Socială locală le-a declarat eligibile.

Serviciu regulat

Scopul acestui serviciu este de a permite persoanelor al căror handicap le împiedică să utilizeze un vehicul privat sau un mijloc de transport public să utilizeze un vehicul în conformitate cu nevoile lor de călătorie, care este esențial pentru gestionarea vieții lor de zi cu zi. Servicii regulate înseamnă servicii în care un vehicul adaptat la transportul persoanelor cu handicap trece prin teritoriul administrativ al orașului Tallinn, de-a lungul unei rute prestabilite și conform unui program prestabilit.

Serviciile regulate sunt limitate la două călătorii pe zi per utilizator. În cazul în care utilizatorul are nevoie de servicii regulate pentru a călători la locul de muncă sau la o instituție de învățământ, precum și la o instituție de asistență socială, cota maximă este de patru călătorii pe zi pentru fiecare utilizator. Utilizatorii serviciilor regulate trebuie să înregistreze fiecare călătorie folosind un card de călătorie electronic. Serviciile regulate sunt gratuite pentru utilizatori.

Servicii ocazionale

Scopul acestui serviciu este de a permite persoanelor al căror handicap le împiedică să utilizeze un vehicul privat sau un mijloc de transport public să utilizeze un vehicul în conformitate cu nevoile lor de călătorie, care este esențial pentru gestionarea vieții lor de zi cu zi. Serviciile ocazionale înseamnă servicii în care punctul de plecare și de final și timpul călătoriei, precum și vehiculul care urmează să fie utilizat vor fi determinate în conformitate cu nevoile utilizatorului.

Utilizatorii de servicii ocazionale trebuie să înregistreze fiecare călătorie folosind un card de călătorie electronic. Serviciile ocazionale sunt destinate deplasării către sau dinspre o destinație pe teritoriul administrativ al orașului sau în altă parte a Estoniei.

În 2020, serviciile ocazionale de transport către sau dinspre o destinație pe teritoriul administrativ al orașului se supun următoarelor norme:

- maximum șase călătorii gratuite pentru fiecare utilizator;
- maximum patru călătorii plătite parțial per utilizator pe lună calendaristică;
- împărțirea costurilor pentru o călătorie parțial plătită: 2 euro

Serviciile ocazionale pentru deplasarea între o destinație pe teritoriul administrativ al orașului și o destinație în altă parte a Estoniei se supun următoarelor norme:

- maximum două călătorii plătite parțial per utilizator;
- rata de partajare a costurilor: 13 de cenți pe kilometru.

Serviciul de taxiuri

Serviciul de taxi este un serviciu în care utilizatorul comandă un vehicul obișnuit sau un vehicul adaptat pentru sprijinul mobilității și determină punctul de plecare și de final, precum și timpul călătoriei. Rezidenții din Tallinn cu handicap grav sau accentuat sunt eligibili pentru servicii de taxi, cu condiția să aibă o perioadă de ședere de cel puțin trei ani și să fie complet lipsiți de funcția vizuală sau să folosească un scaun cu roțile, un rolator sau un cărucior pentru a se deplasa în afara locuinței din cauza mobilității lor deteriorate, iar handicapul să îi împiedică să folosească un vehicul privat sau un mijloc de transport public.

Serviciul de taxi este furnizat pe teritoriul administrativ al orașului sau până la 30 km dincolo de limitele orașului. Utilizatorii trebuie să acopere o parte din costul serviciului de taxi. În 2020, suma maximă de plătit de la bugetul orașului pentru costul serviciului este de 190 euro pe utilizator și lună calendaristică. Rata de partajare a costurilor este de 25 % din costul total pentru fiecare dată când serviciul este utilizat.

FINLANDA

Legislația relevantă este:

- *Legea privind serviciile pentru persoanele cu handicap 380/1987*³⁴
- *Decretul privind serviciile și asistența pentru persoanele cu handicap 759/1987*
- *Legea privind asistența socială 1301/2014*³⁵

Responsabilitatea organizării dispozitivelor de asistență pentru persoanele cu deficiențe de mobilitate este împărțită între mai mulți actori, de exemplu, asistență medicală primară, asistență medicală specializată, departamente de asistență socială, administrația educațională și serviciile publice de ocupare a forței de muncă. Municipaliitățile din Finlanda sunt responsabile pentru organizarea unei game largi de servicii pentru rezidenții lor, inclusiv servicii de sănătate și sociale, precum și educație de bază. Astfel, furnizarea de dispozitive de asistență și organizarea reabilitării medicale pentru persoanele cu deficiențe de mobilitate este, în principal, obligația municipalităților, conform *Legii privind îngrijirea sănătății (1326/2010)*³⁶. Criteriile pentru furnizarea de dispozitive de asistență pentru

³⁴ <https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/1987/19870380>

³⁵ <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20141301>

³⁶ [file:///C:/Users/claudia.vlad/Downloads/health care act no. 1326 2010 %20\(3\).pdf](file:///C:/Users/claudia.vlad/Downloads/health%20care%20act%20no.1326%202010%20(3).pdf)

reabilitarea medicală se bazează pe *Decretul Ministerului Afacerilor Sociale și Sănătății (1363/2011)*. Dispozitivele de asistență pentru persoane cu handicap se acordă pe baza evaluărilor individuale în cooperare cu beneficiarii. Motivele pentru furnizarea unui dispozitiv de asistență includ capacitatea funcțională redusă din cauza bolii, dizabilității sau întârziere în dezvoltare. Dispozitivele de asistență includ, de exemplu, ajutoare pentru mobilitate și activități zilnice, cum ar fi scaune cu roțile, bastoane, scaune de duș și ajutoare pentru văz, auz, comunicare și memorie.

Asistența medicală primară organizată în centrele de sănătate este responsabilă de dispozitivele de asistență de bază, de exemplu bastoane, scaune de duș, scaune cu roțile acționate manual.

Asistența medicală specializată este responsabilă pentru reabilitarea medicală și dispozitive de asistență, cum ar fi scaune cu roțile electrice și motoare electrice, retractoare electrice pentru scaune cu roțile acționate manual și împingătoare de scaune cu roțile electrice pentru utilizare asistentă.

În plus, departamentele de asistență socială municipale pot rambursa unei persoane cu dizabilități, total sau parțial, costurile necesare pentru achiziționarea de alte dispozitive decât cele pentru reabilitarea medicală, de exemplu atunci când o persoană are nevoie de aceste dispozitive pentru mobilitate, comunicare, activități zilnice acasă sau în activități de agrement. Dispozitivele care urmează a fi rambursate pot fi, pentru de exemplu, o mașină sau ajutoare tehnice pentru o mașină, sau aparate de uz casnic și echipamente de agrement individuale, în funcție de situațiile evaluate.

Administrația educațională municipală are datoria, conform *Legii învățământului de bază (628/1998)*³⁷ să ofere gratuit ajutoare specifice pentru elevii cu dizabilități sau alte nevoi speciale.

Acestea includ, de exemplu, materiale și echipamente care sprijină comunicarea bazată pe mijloace didactice și materiale de învățare, birouri și scaune speciale, precum și rampe, lifturi și balustrade.

Oficiul pentru ocuparea forței de muncă și dezvoltare economică (autoritatea publică pentru ocuparea forței de muncă din Finlanda) poate acorda, în conformitate cu *Legea privind ocuparea forței de muncă publice și serviciile comerciale (916/2012)*³⁸ unui angajator, în cazul în care o dizabilitate sau o boală a unei persoane angajate necesită achiziționarea de instrumente sau modificări care trebuie efectuate la locul de muncă, iar costurile suportate de angajator pentru achiziție sau modificare sunt considerate semnificative în ceea ce privește situația financiară a angajatorului. Dispoziții privind

³⁷ <https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1998/en19980628.pdf>

³⁸ <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120916>

costurile care trebuie compensate prin subvenție pentru aranjarea condițiilor de muncă, cuantumul și durata maximă a subvenției și procedura acordării subvenției, sunt date prin decret al ministrului de resort.

Compensarea dispozitivelor de asistență poate fi, de asemenea, datorită unei companii de asigurări, deoarece există o reglementare legală privind asigurarea împotriva accidentelor de muncă și a accidentelor de circulație. În aceste cazuri, dispozitivele de asistență sunt de obicei primite de la asistența medicală primară sau de la asistența medicală specializată, dar companiile de asigurări le plătesc.

Departamentele de asistență socială municipale pot acorda, în conformitate cu *Legea privind serviciile pentru persoane cu dizabilități*, sprijin unei persoane cu handicap, pentru achiziționarea unei mașini sau modificarea acesteia. Condiția este că trebuie să existe handicapul, iar nevoia de mașină în activitățile zilnice trebuie să fie continuă, zilnică sau frecventă.

Acest sprijin este așa-numitul drept alocat, adică persoanele cu dizabilități nu au un drept subiectiv la el. Aceasta înseamnă că individul are dreptul la sprijin în limitele ofertei acordate de municipalități. În acest fel, serviciile pot fi alocate, de exemplu, celor care au cel mai mult nevoie de ele.

Principiul general este, totuși, că nevoia de servicii trebuie întotdeauna evaluată individual. Un serviciu nu poate fi refuzat doar din cauza lipsei de alocări.

Persoanele cu dizabilități severe au dreptul la servicii de transport, conform *Legii privind serviciile pentru persoane cu dizabilități*. Acesta este așa-numitul drept subiectiv pentru persoanele cu dizabilități severe, adică municipalitățile sunt obligate să aloce fonduri suficiente pentru aceste servicii în toate situațiile. Municipalitățile trebuie să aranjeze servicii de transport pentru muncă, studii, participare socială și recreere gratuite. Criteriile sunt că o persoană nu poate folosi transportul public, fără dificultăți nejustificate din cauza dizabilității sau bolii sale.

La evaluarea dizabilității grave a unei persoane, trebuie acordată atenție certificatului medical obținut pentru boala sau vătămarea persoanei și importanța acestora în organizarea serviciilor de transport. În plus, trebuie evaluat mediul funcțional (social și fizic) al persoanei. Dreptul la un serviciu de transport nu este legat de niciun diagnostic.

FRANȚA

Cardul de mobilitate și incluziune (CMI) își propune să faciliteze viața de zi cu zi a persoanelor cu dizabilități, care și-au pierdut autonomia. Se acordă în anumite condiții și permite persoanei în cauză să beneficieze unele drepturi, în special în ceea ce privește transportul.

CMI permite:

- obținerea accesului prioritar la locurile din transportul public;
- diferite avantaje comerciale acordate, în anumite condiții, de companiile de transport (trenuri, transport urban, Air France);
- utilizarea gratuită și fără limită de timp, a tuturor locurilor de parcare deschise publicului. Timpul de parcare poate fi limitat prin decizia municipalității, însă nu poate fi mai mic de 12 ore.

Cardul de mobilitate și incluziune (CMI) poate fi însoțit de o sub-intrare dacă este necesar ca persoana cu handicap să fie însoțită în călătoriile sale.

Poate fi acordat dacă persoana cu handicap:

- are o rată de invaliditate permanentă de cel puțin 80%;
- sau persoana are un grad de handicap din categoria 3, adică nu mai poate exercita o activitate profesională și are nevoie de asistența unei terțe persoane pentru a efectua actele vieții de zi cu zi;
- sau persoana este încadrată în gradul de handicap 1 sau 2 din grila beneficiarilor alocației de autonomie personalizată: persoana este imobilizată la pat sau într-un scaun cu rotile, iar funcțiile mentale sunt afectate și necesită sprijin pentru viața cotidiană.

Cardul de mobilitate și incluziune (CMI) este acordat fără limită de timp, în cazul unui grad de handicap permanent, de cel puțin 80% și dacă este puțin probabil ca limitările activității sau restricțiile de participare socială să evolueze *favorabil* pe termen lung. Aceste condiții sunt evaluate individual în funcție de fiecare situație. În afară de acest caz, *CMI* se acordă pentru o perioadă fixă cuprinsă între 1 și 20 de ani.

Articolul L241-3 din *Codul acțiunii sociale și familiei*³⁹ stabilește diferitele aspecte ale *CMI*.

³⁹ https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000033975697

Autoritățile locale (municipalități, departamente, regiuni) pot oferi, de asemenea, facilități de călătorie pentru persoanele cu dizabilități.

De exemplu, peste 4.500 de persoane folosesc în mod regulat serviciul „*Pentru a ajuta mobilitatea*” (*PAM*) din Paris. Lansat în 2003, acest serviciu de transport la cerere, cofinanțat de Primăria Parisului și regiunea Île-de-France, este deschis persoanelor cu handicap de 80% sau mai mult. Există *PAM-uri* în toate departamentele din Île-de-France.

În capitală, 150 de șoferi asigură 500 de călătorii pe zi, șapte zile pe săptămână, de la 6 dimineața până la miezul nopții și până la 2 dimineața vineri și sâmbătă. Jumătate din călătorii satisfac nevoile zilnice, cum ar fi mersul la serviciu sau la un centru de sănătate. Dintre beneficiarii *PAM*, fiecare al treilea folosește un scaun cu roțile.

La fel, companiile de transport adoptă dispoziții specifice în favoarea persoanelor cu dizabilități.

De exemplu, SNCF (Société nationale des Chemins de Fer Français) acordă reduceri de 50% însoțitorilor persoanelor cu dizabilități. În plus, acestea din urmă beneficiază de prioritate la cozi și asistență la îmbarcare și la sosirea la destinație.

Persoanele forțate să se deplaseze într-un scaun cu roțile pot beneficia de avantajele *cardului CMI*, precum și ale indemnizației de compensare a handicapului – *PCH (La Prestation de compensation du handicap)*.

PCH face posibilă finanțarea costului suplimentar al transportului, la o rată de 0,50 euro pe kilometru, pentru utilizarea unei mașini private și 75% din costul unui alt mijloc de transport (în limita a 12.000 euro pe an). Acest ajutor poate fi utilizat pentru transportul domiciliu – loc de muncă sau domiciliu - instituții specializate.

De asemenea, se poate ocupa de echipamentul unei mașini private (instalarea unei rampe, instalarea sistemelor de fixare pentru scaunul cu roțile). Asistența poate fi de până la 5.000 euro pe o perioadă de 5 ani. Faza de lucru de până la 1500 euro este rambursată 100%, iar cea între 1.500 și 5.000 euro este acoperită cu 75%.

GERMANIA

Pentru a sprijini mobilitatea persoanelor cu handicap fizic există, pe de o parte, mijloace proprii de transport, cum ar fi scaune cu roțile sau automobile special adaptate, pe de altă parte, măsuri în cazul transportului public pe distanțe lungi și locale, precum și în cazul transportului individual cu relevanță.

O importanță deosebită pentru furnizarea de ajutoare este acordată listei - *Statutory Healths Insurance, GKV-Spitzenverband* - în care sunt enumerate ajutoarele acoperite de fondurile de asigurări de sănătate și de asistență medicală. Acestea includ, printre altele, ajutoare ortopedice, cum ar fi scaune cu roțile mecanice sau cu autoservire, precum și scaune cu roțile electrice pentru diverse utilizări.

Vehicul pentru persoane cu handicap fizic

Vehiculele pentru persoanele cu handicap fizic reprezintă mijloace de mobilitate pentru aceste persoane. Aceasta poate include:

- un scaun cu roțile,
- o bicicletă de mână,
- un autovehicul convertit.

Oficiul Federal de Statistică nu furnizează informații oficiale cu privire la numărul de persoane care au nevoie de un scaun cu roțile în Germania.

Un scaun cu roțile este un mijloc de transport pentru persoanele a căror capacitate de locomoție este limitată. Acesta este un ajutor ortopedic adaptat, menit să sprijine mobilitatea în cel mai bun mod posibil. În general, scaunele cu roțile diferă în funcție de destinația lor:

1. Scaun cu roțile

- scaun cu roțile manual cu unitate suplimentară,
- scaun cu roțile cu o singură mână
- scaun cu roțile electric, sau
- scaun alunecos (formă pasivă de locomoție).

În special, următoarele tipuri de scaune cu roțile sunt comune în Germania:

- ***Scaun cu roțile adaptabil (inclusiv: Scaun cu roțile activ)***

Acest scaun cu roțile este condus în mod activ de către persoana cu dizabilitate. Este disponibil sub formă de model pliabil sau nepliabil.

Prezintă un cadru rigid și are o caracteristică de conducere mai bună, deoarece forța de a conduce scaunul cu roțile este transmisă direct și, prin urmare, are o stabilitate mai mare.

- ***Scaun electric cu roțile***

Scaunele electrice cu roțile sunt disponibile în diferite versiuni. Acestea au un motor electric cu baterie și pot fi echipate cu diferite controlere, cum ar fi joystick, bărbie sau control cap. Sistemele de scaune pot fi, de asemenea, adaptate individual la necesități.

- ***Scaun cu roțile off-road***

Scaune cu roțile off-road sau pentru aer liber sunt disponibile pentru utilizare manuală, precum și scaune cu roțile electrice. Ele au de obicei anvelope foarte largi sau plimbare pe lanțuri de cale, astfel încât inegalitatea sau sol moale pot fi, de asemenea, utilizate.

- ***Scaun ușor cu roțile***

Acesta este, de obicei, un scaun cu roțile adaptativ, care are o greutate ușoară și, prin urmare, are diverse avantaje în manevrabilitate și manipulare.

- ***Scaun cu roțile manual cu unitate suplimentară***

O unitate suplimentară crește mobilitatea scaunelor cu roțile mecanice. În butucii roților de acționare este un motor care întărește forțele reziduale existente ale utilizatorului atât la volan, cât și la frânare.

- ***Scaun cu roțile multifuncțional (inclusiv: Scaun cu roțile pentru îngrijire)***

Un scaun cu roțile multifuncțional poate fi utilizat prin diferitele sale opțiuni de ajustare pentru șezut, precum și pentru a sprijini poziția de ședere.

- ***Scaun cu roțile pentru sport***

Scaunele cu roțile pentru sport sunt scaune cu roțile active care sunt adaptate la cerințele respective ale sporturilor pentru persoanele cu handicap. Prezintă armături metalice speciale, bare de protecție atașate și sudate ferm. O ciocnire extremă a roților asigură o manevrabilitate și o rotație bună și, în același timp, protejează împotriva instabilității laterale.

- ***Scaun cu roțile rabatabil***

Un scaun cu roțile în picioare oferă posibilitatea persoanei de a se ridica cu suport manual sau electronic; adică să se schimbe dintr-o poziție așezată într-o poziție verticală. Nivelul de siguranță în scaunul cu roțile în picioare este garantat de posibilități speciale de fixare. Unele modele de scaune cu roțile în picioare pot fi conduse în picioare.

- ***Scaun cu roțile pentru plajă***

Scaunul cu roțile pentru plajă are roți special, adaptate deplasării pe nisip, pietriș.

2. Biciclete de mână

Biciclete de mână sunt disponibile pentru cuplarea la scaune cu roțile manuale sau ca dispozitive de sine stătătoare.

3. Autovehicul adaptate persoanelor cu handicap

Conducătorii auto cu handicap și vehiculele respective trebuie să îndeplinească anumite cerințe și anume: asigurarea inspecției tehnice auto

În Germania, există un număr mare de companii specializate, care oferă conversii individuale ale vehiculelor pentru persoanele cu handicap.

Posibilitatea de a conduce un vehicul este un beneficiu social, pentru a promova participarea persoanelor cu handicap la viața comunitară și culturală (*punctul 54 SGB XII, 16*).

Serviciile de sprijin sunt furnizate de asociații caritabile, municipalități, furnizorii privați. În special, persoanele cu handicap grav care nu utilizează transportul public din cauza handicapului lor au dreptul să solicite servicii de sprijin.

Transportul persoanelor cu handicap grav (mobilitate redusă)

Potrivit *Codului social* (§ 228 SGB IX)⁴⁰, persoanele cu handicap grav sau care sunt grav afectate în capacitatea lor de a se deplasa, din cauza handicapului lor, devenind neajutorate, sau persoanele cu deficiențe grave de auz, au dreptul la gratuitate pe transportul public local de călători, pe baza cărții de identitate marcată corespunzător cu un semn valabil, în sensul *articolului 230 alineatul (1) (SGB IX)*.

Transportul unei persoane care însoțește o persoană cu handicap grav este, de asemenea, gratuit, dacă se dovedește eligibilitatea persoanei cu handicap de a avea persoană însoțitoare, iar acest lucru este înregistrat în cartea de identitate a acesteia.

Dreptul la transport gratuit include și transportul unui bagaj de mână, un scaun transportat la bord, în măsura în care starea mijlocului de transport permite acest lucru, alte ajutoare ortopedice și un câine ghid.

GRECIA

În Grecia, legislația care reglementează persoanele cu dizabilități și în special persoanele cu dizabilități locomotorii nu este uniformă.

⁴⁰ https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_9_2018/_228.html

În afară de prevederile evidente legate de planificarea urbană cu rampe și ascensoare în clădirile publice și în reședințele private (*Legea 2831/2000*), aceste persoane primesc anumite facilități de la stat, precum acordarea de indemnizații (*Legea 1140/1981*), scutirea de taxe la înregistrarea autoturismelor (*Legea 490/1976, 2, Articolul 16 din Legea 1798/88, Articolul 23 din Legea 1882/90, Decizia ministerială comună G4a / F15 / 1078 / 20-6-90, Articolul 34 din Legea 1731/2000*), precum și bilete reduse sau gratuite pentru călătoria lor cu transportul public, conform criteriilor de venit (*Hotărârea ministerială comună 7017/7/61 - Monitorul Guvernului 5405 / B / 9-12-2020*) etc.

În ceea ce privește transportul persoanelor cu dizabilități locomotorii cu mijloacele de transport în comun, nu există nicio altă dispoziție legislativă specifică pentru persoanele care folosesc un „*scaun cu roțile electric care nu se pliază*” pentru transportul zilnic gratuit la locul lor de muncă.

Mai mult, conform *Decretului prezidențial 170/2003*, există o obligație pentru operatorii de transport și proprietarii de autobuze în temeiul *Legii 2963/2001* de a oferi îngrijirea necesară pasagerilor cu dizabilități sau dificultăți de mobilitate sub amenințarea sancțiunilor administrative în caz de lipsă de îngrijire.

De asemenea, există vehicule și echipamente speciale adaptate nevoilor persoanelor cu dificultăți de mobilitate sau cu un fel de handicap, cum ar fi ascensoare pentru scaune cu roțile, extensii de pedale, plăci de ridicare electrice etc.

ITALIA

Sistemul Național de Sănătate (NHS) prevede pentru toate persoanele cu un grad de dizabilitate mai mare de 34% primirea de proteze, orteze sau ajutoare tehnice (precum scaunul cu roțile) pentru a-și duce viața independent și sănătos pe cât posibil.

Toate ajutoarele sunt catalogate și codificate de Ministerul Sănătății în Nomenclatorul tarifar (*Decretul ministerial 27 august 1999, nr. 332*⁴¹).

Sistemul Italian prevede o prescripție de la un medic specialist pentru a fi trimisă spre autorizare în vederea obținerii scaunului cu roțile.

Companiile care furnizează dispozitivele prescrise trebuie să respecte în mod specific timpul de livrare prevăzut prin *Decretul ministerial din 27 august 1999, nr. 332*,

⁴¹ <http://www.handylex.org/stato/d270899.shtml>

servicii care pot fi furnizate în cadrul *NHS*. Timpul de livrare poate varia în funcție de scaunul cu roțile specific. În caz de întârziere, furnizorului i se poate percepe o penalitate.

Pentru urgențe, timpul de livrare a consumabilelor rezervate pacienților cu dizabilități, trebuie să fie mai scurt decât cel normal, în vigoare. Furnizorul de scaune cu roțile trebuie să fie o persoană autorizată, adică înregistrată în listele ministeriale cu cerințe specifice. Cel puțin un tehnician ortopedic calificat trebuie să fie prezent pentru a se asigura că produsul este corect fabricat, montat și întreținut pe toată durata utilizării. Odată ce pașii precedenți au fost finalizați, ultimul pas este testarea dispozitivului.

Conform articolului 46 din *Codul rutier*, vehiculele destinate utilizării de către persoanele cu dizabilități nu intră sub incidența conceptului de „vehicule”, deoarece sunt „dispozitive medicale” în conformitate cu dispozițiile UE în vigoare, chiar dacă sunt alimentate de un motor.

În ceea ce privește *vehiculele* adaptate pentru utilizarea de către persoanele cu mobilitate redusă, pentru a instala adaptări, pentru a facilita accesul la aceste vehicule a persoanelor cu mobilitate redusă, este necesar să se actualizeze „certificatul de înmatriculare”, astfel cum se prevede la *Articolul 78 din Codul rutier*, în conformitate cu procedurile prevăzute în *Circulara Ministerului Transporturilor din 25 februarie 2000*, care impune ca adaptările să fie caracterizate printr-o conexiune permanentă la vehicul.

Articolul 188 din Codul rutier reglementează circulația și parcare vehiculelor în serviciul persoanelor cu handicap, cu condiția ca proprietarii de drumuri să înființeze și să întrețină facilități adecvate, precum și indicatoarele necesare, pentru a permite și facilita mobilitatea. Nu există limite de timp pentru vehiculele care deservesc persoanele cu dizabilități, dacă sunt parcate în zone de parcare pentru o perioadă determinată.

Scaunele cu roțile care nu se pliază nu pot fi considerate vehicule asigurabile, deoarece *articolul 46 din Codul autostrăzilor* le exclude în mod expres din definiția vehiculului chiar dacă sunt echipate cu un motor electric care poate atinge o viteză de 20 km / oră.

Aceste mijloace de locomoție sunt considerate ca fiind exclusiv ajutoare (dispozitive) medicale pentru persoanele cu dizabilități care intră sub incidența reglementărilor *Regulamentul (UE) 2017/745 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 aprilie 2017 privind dispozitivele medicale*⁴²

⁴² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A02017R0745-20200424>

LETONIA

Această materie este reglementată de *Regulamentul Cabinetului nr. 1474 „Reguli pentru ajutoarele tehnice”*⁴³ (numai în letonă).

Adaptarea vehiculelor pentru persoanele cu dizabilități locomotorii se efectuează pe baza avizului *Comisiei medicale de stat pentru evaluarea stării de sănătate și a capacității de muncă*, în ceea ce privește indicațiile medicale special adaptate pentru achiziționarea vehiculelor.

Documente necesare pentru service:

- aplicația scrisă pentru adaptarea vehiculului;
- copie pașaport;
- inspecția tehnică de stat a vehiculului;
- o copie a permisului de conducere;
- pentru proprietarul unui vehicul, polița de asigurare obligatorie de răspundere civilă;
- declarațiile *Comisiei medicale de stat pentru evaluarea stării de sănătate și a capacității de muncă* (prezentând originalul documentului);
- o copie a certificatului de înmatriculare a vehiculului (prezentând originalul documentului) care atestă faptul că vehiculul este proprietate personală;
- dacă vehiculul este achiziționat prin intermediul unei companii de leasing - o copie a acordului scris al companiei de leasing (prezentând originalul documentului) care atestă faptul că societatea permite ajustarea.

LITUANIA

Măsurile de sprijin adoptate pentru a facilita accesul la mijloacele de transport individualizate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii sunt reglementate de:

⁴³ <https://likumi.lv/doc.php?id=202674>

- *Legea privind integrarea socială a persoanelor cu handicap*⁴⁴;
- *Legea privind prestațiile de asistență socială de stat*⁴⁵;
- *Legea privind prestațiile de transport*;
- *Ordinul Ministrului Securității Sociale și Muncii* privind furnizarea de dispozitive de asistență tehnică către persoanele cu handicap și rambursarea acestor dispozitive, descrierea procedurii;
- *Ordinul Ministrului Securității Sociale și Muncii din 2018 privind aprobarea procedurii de plată a rambursării cheltuielilor pentru achiziționarea și adaptarea tehnică a unui automobil*;
- *Ordinul Ministrului Mediului privind cerințele pentru persoanele cu handicap*, obiectivul se referă la clădiri și teritorii;
- *Ordinul ministrului transporturilor și comunicațiilor privind aprobarea orientărilor și a bunelor practici privind îmbunătățirea comunicării (călătorii) persoanelor cu nevoi speciale (versiunea lituaniană)*⁴⁶, unul dintre obiective este asigurarea accesului egal la transportul rutier, feroviar, maritim și pe căi navigabile interioare etc.

Compensația pentru achiziționarea și adaptarea tehnică (instalarea) unui autoturism se acordă și se plătește unei persoane care are o nevoie specială de compensare pentru achiziționarea și adaptarea tehnică a unui automobil, dacă această persoană are dreptul de a conduce o mașină confirmată de un permis de conducere.

Compensația pentru achiziționarea și adaptarea tehnică a autoturismelor se acordă o dată la 6 ani persoanelor care au o nevoie specială de compensare pentru achiziționarea și adaptarea tehnică a unui autoturism, în cazul în care aceste persoane pot conduce mașini ușor adaptate din punct de vedere tehnic cu transmisie manuală sau automată.

Valoarea compensației pentru achiziționarea unui automobil și adaptarea sa tehnică este de până la 2560 euro (anul 2021), dar nu mai mare decât costurile reale.

Nu există o definiție a autovehiculelor adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, însă *Uniunea Lituaniană a persoanelor cu handicap* oferă următoarele tipuri de scaune cu roțile și definițiile acestora⁴⁷:

44

<https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/WEBTEXT/34751/64897/E91LTU04.htm#:~:text=The%20Law%20on%20the%20Social,shall%20establish%20legal%2C%20economic%20and>

45 <https://www.ilo.org/dyn/natlex/docs/ELECTRONIC/35021/87705/F2050737885/LTU35021.pdf>

46 <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalActPrint/lt?jfwid=191fum7ux9&documentId=TAIS.454260&category=TAD>

47 (<http://www.negalia.lt/naudinga-info/kompensacine-technika/neigaliojo-vezimelio-isigijimo-tvarka/>)

- *Scaunele cu rotile de tip activ (altele decât cele pentru sport)* sunt scaune cu rotile cu un aliaj metalic ușor, acționate manual, cu tracțiune spate, cu o masă maximă de 13 kg.
- *Scaunele cu rotile acționate prin antene satelit* pentru persoanele cu vârsta sub 18 ani sunt cele cu trei sau patru roți mici, mâner(e), centuri de siguranță, spate reglabil, picior și alte suporturi pentru a menține o poziție așezată și adecvate pentru conducerea în aer liber.
- *Scaun cu rotile pentru pacienți tetraplegici* sunt scaune realizate dintr-un aliaj de metal ușor manevrabil, cu spătar ridicat, mânere de împingere, roți spate acționate, controlate de ambele mâini cu arcade pentru nealunecare acoperite cu strat de aderență.

O persoană poate fi echipată cu un scaun cu rotile electric, dacă este diagnosticată cu tetraplegie (tetrapareză) din cauza atrofiei musculare sau distrofiei, sclerozei multiple, artritei reumatoide, a altor boli sau consecințe ale leziunilor.

Serviciile de transport pentru persoanele cu dizabilități locomotorii includ servicii regulate, sociale și de taxi.

Compensația pentru costurile de transport și achiziționarea de autoturisme și adaptarea lor tehnică sunt plătite persoanelor cu mobilitate redusă.

Aceste compensații sunt plătite din fondul asigurărilor sociale de stat, de către diviziunile teritoriale ale *Consiliului Fondului de Asigurări Sociale de Stat*, precum și altor persoane de către administrațiile municipale.

Se determină necesitatea specială de compensare a costurilor de transport și nevoia specială de compensare pentru achiziționarea și adaptarea tehnică a unui autoturism, iar certificatele relevante sunt emise de diviziile teritoriale ale Serviciului de evaluare a capacității de muncă.

Taxa locală pentru utilizarea locurilor de parcare plătite nu se aplică șoferilor de autoturisme marcate cu un card special de parcare „*Disabled*”

ȚĂRILE DE JOS

Legislație relevantă în domeniu:

- Dreptul la tratament egal este considerat atât de important încât este consacrat în Constituție. *Articolul 1 din Constituție* prevede că, în situații care implică condiții egale, toți oamenii trebuie tratați în același mod și este interzisă discriminarea;
- *Legea egalității de tratament pe motiv de handicap sau boală cronică*⁴⁸, această lege se aplică numai în cazul utilizării individuale a scaunelor cu roțile standard și a scaunelor cu roțile adaptate;
- *Legea privind îngrijire cronică (WLZ)* pe baza căreia pot fi solicitate ajutoare pentru mobilitate⁴⁹;
- *Legea privind sprijinul social din 2015 (WMO)*⁵⁰ (versiunea olandeză);
- *Legea privind îngrijirea pe termen lung*⁵¹ (versiunea olandeză).

Echipamente pentru mobilitate

Un vehicul pentru handicap este un mijloc de transport pentru persoanele cu handicap fizic. Aceste vehicule au 3 sau 4 roți.

Cerințele privind vehiculele pentru handicap:

- un vehicul pentru handicap nu poate atinge o viteză mai mare de 45 kilometri pe oră;
- un vehicul pentru handicap nu poate fi mai mare de 1,10 metri;
- un vehicul pentru handicap nu are nevoie de o plăcuță de înmatriculare, dar are nevoie de o plăcuță privind asigurarea;
- șoferul trebuie să folosească traseele și drumurile la discreția sa;
- șoferul nu trebuie să aibă permis de conducere.

Scaun cu roțile electric

Un scaun cu roțile electric este, prin lege, un vehicul motorizat pentru handicap. Același lucru este valabil și pentru scuterul de mobilitate. Scaunul cu roțile electric poate fi condus pe trotuar, pe toate drumurile unde se poate merge pe jos (ciclism) și pe toate drumurile cu o viteză maximă de 80 kilometri pe oră. Cu toate acestea, trebuie să se respecte regulile traseelor și drumurilor relevante. De exemplu, pe trotuar se poate menține viteza maximă de 6 kilometri pe oră.

Scuter de mobilitate (scootmobiel)

Un scuter de mobilitate poate participa la trafic pe aceleași căi și drumuri atribuite scaunului cu roțile electric. Aceleași norme se aplică și scuterului de mobilitate. Un permis

⁴⁸ [Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte](https://www.government.nl/topics/nursing-homes-and-residential-care/chronic-care-act-wlz/apply-for-long-term-care-indication-wlz-indication)

⁴⁹ <https://www.government.nl/topics/nursing-homes-and-residential-care/chronic-care-act-wlz/apply-for-long-term-care-indication-wlz-indication>

⁵⁰ <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0035362&z=2020-07-01&q=2020-07-01>

⁵¹ <https://wetten.overheid.nl/jci1.3:c:BWBR0035917&z=2021-01-01&q=2021-01-01>

de conducere sau un certificat pentru moped nu este o cerință pentru a merge pe un scuter de mobilitate.

Canta

Canta este o mașină în care pot sta 2 persoane. Nu este necesară purtarea centurii de siguranță. *Canta* poate fi condusă pe trotuar sau pe drumuri cu o viteză maximă de 80 km pe oră. În plus, *Canta* poate fi condusă în zone de promenadă sau de cumpărături și zone de mers pe jos. Viteza maximă este de 6 kilometri pe oră în zonele de mers pe jos.

Brommobile

Un moped, numit și microcar, arată ca o mașină, dar are mai puține caracteristici. Brommobilul nu este oficial un vehicul pentru handicap, dar este folosit de multe persoane cu handicap care au vârsta peste 60 de ani.

Microcarul are o placă galbenă și un autocolant care arată viteza maximă de 45 kilometri pe oră. Vehiculul este mai mare de 1,10 metri și, prin urmare, nu poate fi condus pe trotuar, pe alei sau pe trasee pentru biciclete. Cu toate acestea, mopedul este permis pe toate drumurile cu o viteză maximă de 80 km/h. Pentru a conduce mopedul este nevoie de o licență valabilă (AM). Pentru posesorii permisului de conducere categoria A (motociclete) sau B (mașină), poate fi folosit și mopedul.

Costurile echipamentelor de transport pentru handicap sunt rambursate parțial. Această rambursare se face potrivit *Legii privind sprijinul social* (WMO 2015))⁵². În acest sens se depune o solicitare la propria municipalitate. Conform acestei legi, municipalitățile au obligația de a oferi diverse forme de sprijin la domiciliu persoanelor cu handicap.

POLONIA

Următoarele acte legislative reglementează mobilitatea persoanelor cu dizabilități locomotorii:

- *Legea din 27 august 1997 privind reabilitarea profesională și socială și încadrarea în muncă a persoanelor cu handicap (cu modificări ulterioare)*⁵³;
- *Legea din 20 iunie 1992 privind dreptul la călătorii cu reducere pe mijloace de transport public colectiv (cu modificări ulterioare);*

⁵² <https://www.government.nl/topics/care-and-support-at-home/social-support-act-wmo>

⁵³ https://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=en&p_isn=48525

- *Legea din 20 iunie 1997 privind traficul rutier (cu modificări ulterioare)*⁵⁴;
- *Legea din 29 mai 1974 privind militarii, invalizi de război și familiile lor cu modificările și completările ulterioare.*

Clasificarea scaunelor cu rotile:

I. În funcție de locul de utilizare:

1. scaune cu rotile pentru interior (cu opțiunea de a le utiliza în orice alt context):

- scaune cu rotile lungi, cu spătar înalt, înclinat, de obicei, utilizate pentru picioare în poziția verticală;

- cărucioare fotolii – (de cele mai multe ori folosite, adaptate pentru a conduce cu una sau două mâini) pentru persoanele cu paralizie, pareză, după amputări, pentru persoane hemiplegice, în caz de rigidizare a picioarelor, precum și pentru persoanele care folosesc periodic scaunul cu rotile.

2. Cărucioare pentru teren accidentat, pentru distanțe mai mari:

- cărucioare manuale (pliere manivelă și pârghie) – care necesită o eficiență ridicată a mâinilor;

- scaune cu rotile electrice – pentru persoanele cu o reducere semnificativă sau lipsa completă de dexteritate a mâinilor.

II. În funcție de gradul de dizabilitate al utilizatorului:

1. *cărucioare pentru copiii cu spasticitate* (paralizie cerebrală, hernie meningeală și alte boli ale sistemului nervos) – acestea sunt cărucioare pentru a fi ghidate de însoțitori, care permit stabilizarea trunchiului, capului, brațelor și picioarelor. Pot fi folosite atât acasă, cât și în exterior.

2. *Cărucioare de tip activ* (pentru persoanele cu disfuncție semnificativă sau permanentă: paralizie, pareză, amputații) – aceste cărucioare, datorită designului și materialelor folosite, oferă posibilități mari de adaptare și adaptare la nevoile individuale, permit eficiență și independență maximă în viață și menținerea activității sportive.

Nu există o definiție a autovehiculului adaptat pentru persoanele cu dizabilități locomotorii, deși *Legea din 20 iunie 1997 privind traficul rutier* are două prevederi, după cum urmează:

- o mașină a unei persoane cu handicap, ca vehicul special este un autovehicul sau o remorcă proiectată pentru a îndeplini o funcție specială, care necesită adaptarea caroseriei sau echipament special pe care acest vehicul îl poate transporta. Un

⁵⁴ https://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2009/laws/speed_poland.pdf

vehicul proiectat pentru transportul persoanelor cu handicap este marcat în consecință.

- scaun cu roțile – un vehicul conceput pentru mobilitatea unei persoane cu handicap, alimentat manual sau de motor, a cărui structură limitează viteza de deplasare la viteza unui pieton.

Ca parte a adaptării autovehiculelor pentru persoanele cu handicap, sunt disponibile următoarele:

- cutie de viteze automată sau secvențială;
- ambreiaj automat;
- dispozitive pentru acționarea manuală a pedalelor pentru mâna dreaptă;
- controlul electronic (degetul mare) al indicatoarelor de direcție, fără a lua o mână de pe maneta de accelerație, potrivit pentru persoanele tetraplegice;
- reglaj al înălțimii scaunului, reglabil cu o pârghie;
- spațiu pentru scaune cu roțile: a se transporta atât pe scaunul pasagerului, cât și în compartimentul pentru bagaje;
- mânere pentru intrarea și ieșirea ușoară din vehicul.

Persoanele cu handicap beneficiază de tarif redus al călătoriilor cu transportul public. Quantumul indemnizațiilor variază semnificativ, în funcție de tipul de handicap (motor, vizual), de statutul persoanei (elevi și studenți, militari și invalizi de război). Tarifele variază, de asemenea, în funcție de tipul și standardul mijloacelor de comunicare. Ratele procentuale aplicate biletelor reduse pentru persoanele cu handicap și tutorii acestor persoane (reducerile sunt disponibile și pentru unul dintre părinți sau pentru un tutore care însoțește o persoană cu handicap într-o călătorie) și variază de la 37% la 100%.

Lista reducerilor

Reducerea de 37% este disponibilă pentru:

- persoanele cu un grad semnificativ de handicap pentru călătoriile cu autobuze rapide și expres pentru bilete individuale,
- militari invalizi de război care călătoresc pe calea ferată și pe distanțe lungi de autobuze, linii de toate categoriile pentru bilete individuale.

Reducerea de 49% este disponibilă pentru:

- persoanele cu un grad semnificativ de dizabilitate, incapabile de existență independentă, pentru călătorii regulate de transport, pentru bilete individuale.

Reducerea de 51 % este disponibilă pentru:

- persoane incapabile de a călători independent, pentru călătorii în transport rapid și expres, pentru bilete individuale.

Reducerea de 78% se acordă:

- copiilor și tinerilor cu handicap care frecventează școli până la vârsta de 24 ani sau studenții până la vârsta de 26 ani pentru toate călătoriile cu autobuzul între orașe și pentru un părinte sau tutore care însoțește călătoria, atât pentru bilete lunare, cât și pentru bilete individuale,
- militari invalizi de război, pentru călătoriile la clasa a 1-a și a 2-a, pe trenuri rapide, precum și în toate categoriile de transport cu autobuzul pe distanțe lungi, pe baza biletelor unice.

Reducerea de 93% se aplică persoanelor incapabile de a călători independent în transportul regulat atât pentru bilete lunare, cât și pentru bilete individuale.

Reducerea de 95 % pentru un tutore care însoțește o persoană cu handicap sever într-o călătorie. Discountul se aplică numai biletelor individuale.

Reducerea de 100 % este disponibilă pentru:

- militarilor invalizi de război care călătoresc cu transportul public,
- un ghid care însoțește un militar invalid atunci când călătoresc cu transportul public.

PORTUGALIA

Legislație relevantă în domeniu:

- *Legea nr. 95/2019, Legea fundamentală a sănătății*⁵⁵;
- *Legea nr. 46/2006 interzice și sancționează discriminarea pe motive de handicap*⁵⁶
- *Planul național pentru promovarea accesibilității (PNPA). PNPA este un instrument de structurare a măsurilor care vizează îmbunătățirea calității vieții tuturor cetățenilor și, în special, realizarea drepturilor de cetățenie pentru persoanele cu nevoi speciale*⁵⁷

⁵⁵ <https://dre.pt/application/conteudo/124417108>

⁵⁶ <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/540797/details/normal?q=lei+46%2F2006%2C%20de+28+agosto>

⁵⁷ [Estrutura de Missão impulsiona arranque do Plano Nacional de Promoção da Acessibilidade - XXII Governo - República Portuguesa \(portugal.gov.pt\)](#)

- *Legea nr. 163/2006 privind regimul de accesibilitate pentru clădirile și unitățile care primesc publicul, drumurile publice și clădirile rezidențiale*⁵⁸
- *Legea nr. 391/91 privind regim special pentru primirea adulților cu dizabilități*⁵⁹
- *Legea nr. 58/2016 a sporit acordarea obligatorie de asistență prioritară persoanelor cu dizabilități, persoanelor în vârstă, femeilor însărcinate către toate entitățile publice și private care oferă asistență publicului*⁶⁰.
- *Legea nr. 93/2009 privind sistemul de alocare a produselor de sprijin pentru persoanele cu dizabilități*⁶¹.
- *Legea nr. 307/2003 privind condițiile pentru alocarea cardului de parcare. Ordinul nr. 7197/2016, lista produselor de asistență*
- *Legea nr. 129/2017 instituie modelul de program pentru sprijinirea vieții independente (MAVI).*
- *Regulamentul (CE) nr. 1107/2006 care reglementează drepturile persoanelor cu dizabilități și ale persoanelor cu mobilitate redusă atunci când călătoresc pe calea aerului.*

Nu există o definiție pentru autovehiculele adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. Cu toate acestea, articolul nr. 104 din *Legea 72/2013*⁶² prevede că circulația pietonilor este echivalentă cu circulația scaunelor electrice cu roțile.

Autoritățile locale asigură transportul gratuit pentru persoanele cu dizabilități, care utilizează „scaunul electric care nu se pliază”.

Transportul este destinat navetei regulate între reședința persoanei cu dizabilități motorii și locul de muncă, școală, serviciile de sănătate sau locurile de agrement.

⁵⁸ <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/538624/details/normal?q=decreto-lei+163%2F2006%2C%20de+8+de+agosto>

⁵⁹ <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/288067/details/normal?q=decreto+lei+391%2F91%2C%20%20de+10+de+outubro>

⁶⁰ <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/75216373/details/normal?q=decreto+lei+58%2F2016%2C%20de+29+de+agosto>

⁶¹ <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/603884/details/normal?q=decreto+lei+93%2F2009%2C%20de+16+de+abril>

⁶² <https://dre.pt/web/guest/pesquisa/-/search/499526/details/normal?q=+Lei+72%2F2013%2C%20de+3+de+setembro>

SLOVACIA

Sprijinul pentru autonomia unei persoane cu un handicap sever este implementat prin *Legea 447/2008 privind indemnizațiile pentru invaliditate severă cu modificările și completările ulterioare*. Unul dintre instrumentele sistemului de compensare pentru consecințele sociale ale unui handicap sever este contribuția financiară pentru asistență personală.

Scopul asistenței personale nu este doar de a activa o persoană cu un handicap sever, de a-și susține incluziunea socială, ci și de a sprijini independența și luarea deciziilor cu privire la propria sa viață în toate domeniile (familie, muncă, educație, cultură, sport, viață politică și civică). Asistența personală creează condițiile pentru ca persoanele cu dizabilități să se bucure de toate drepturile omului și de libertățile fundamentale pe picior de egalitate, în conformitate cu nevoile lor naturale.

Mobilitatea personală este susținută prin păstrarea sau crearea diferitelor tipuri de reduceri, cum ar fi în infrastructura de transport, vizite la monumente culturale, evenimente sportive și altele. Acest sprijin îmbunătățește capacitatea persoanelor cu dizabilități de a participa la diferite forme de educație sau de a participa la viața activă.

Potrivit *Legii 447/2008 privind indemnizațiile pentru invaliditate severă cu modificările și completările ulterioare*⁶³, o persoană cu o dizabilitate severă căreia i se acordă o contribuție financiară este obligată, în plus față de celelalte obligații, specificate în secțiunea 57, în special:

- să cumpere un autoturism în termen de trei luni de la acordare, dar nu mai târziu de șase luni de la data alocăției, în cazul în care autoturismul nu poate fi achiziționat din motive imputabile producătorului, dealerului sau distribuitorului;
- să transmită *Ministerul Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei* o confirmare că nu poate achiziționa un autovehicul personal în termen de trei luni de la primirea unei contribuții financiare pentru achiziționarea unui autovehicul personal din motive care vin din partea producătorului, importatorului sau vânzătorului de autovehicule;
- să facă dovada pentru acordarea, valoarea sau plata contribuției financiare pentru compensare;
- să notifice *Ministerul Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei*, în termen de 8 zile, în legătură cu orice modificare a datelor care determină durata dreptului, suma sau plata indemnizației de compensare.

⁶³ <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2008/447/20210119>

În ceea ce privește definiția autoturismului adaptat pentru persoanele cu dizabilități motorii, conform *Legii 447/2008 privind indemnizațiile pentru invaliditate severă cu modificările și completările ulterioare*, Secțiunea 34, paragraf 2:

- un vehicul cu motor pentru pasageri, în sensul prezentei legi, este un autovehicul care a fost fabricat în scopul traficului rutier și are cel puțin patru roți, este utilizat pentru transportul pasagerilor și este conceput pentru a transporta pasageri cu până la opt locuri în plus față de scaunul șoferului;
- un autovehicul proiectat și construit pentru transportul de mărfuri și având o greutate maximă admisibilă care să nu depășească 3500 kg, cu condiția ca numărul locurilor prezentate în certificatul de înmatriculare al vehiculului respectiv să fie de cel puțin patru;
- persoanele cu dizabilități au dreptul la transport gratuit (ȚZP);
- o persoană însoțitoare a unei persoane cu handicap are, de asemenea, dreptul de a călători gratuit (ȚZP-S).

Condiții:

- deținătorii unei licențe ȚZP și ȚZP-S - fac dovada printr-o licență „ȚZP și ȚZP-S” emisă de transportator;

- în cazul călătoriilor în afara țării, dovada se face cu un card ȚZP sau ȚZP-S emis de *Oficiul Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei*. Al doilea document este o carte de identitate (de exemplu, carte de identitate, pașaport, carte de asigurat, certificat de naștere, permis de conducere);

- ghid pentru titularul licenței ȚZP-S – face dovada cardul ȚZP-S al persoanei care îl însoțește imediat în vehicul. Deținătorul unui card ȚZP-S poate fi însoțit de maximum un ghid;

- deținătorul unui licențe ȚZP într-un scaun cu roțile face dovada printr-un card emis de *Oficiul Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei*;

- deținătorul unei licențe ȚZP-S, într-un scaun cu roțile și unul dintre ghizii săi; dovadă printr-un card emis de *Oficiul Muncii, Afacerilor Sociale și Familiei*.

SLOVENIA

Dispozitivele medicale sunt necesare pentru tratament sau reabilitare medicală.

Dreptul la dispozitive medicale este determinat prin *Legea privind asistența medicală și asigurările de sănătate și Regulile obligatorii privind asigurările de sănătate*.

Pe baza acestor reglementări, *Institutul de Asigurări de Sănătate din Slovenia (ZZZS)* sprijină persoanele asigurate să-și exercite drepturile la dispozitive medicale pe cheltuiala asigurării obligatorii de sănătate.

Persoanele cu dizabilități locomotorii folosesc următoarele *scaune cu roțile (conform listei de coduri)*⁶⁴:

0504 Scaun cu roțile manual standard

0540 Scaun cu roțile manual pentru copii standard

0505 Scaun cu roțile manual activ

0503 Scaun cu roțile manual pentru copii activi

0539 Cărucior de transport pentru copii

0530 Scaun cu roțile manual activ - pentru deficiențe moderate de mobilitate

0531 Scaune cu roțile manual activ - pentru afectarea severă a mobilității

0536 Scaun cu roțile cu motor electric

0533 Scaun cu roțile cu motor electric - pentru afectarea moderată a mobilității

0534 Scaun cu roțile cu motor electric - pentru afectarea severă a mobilității

0535 Scaun cu roțile cu motor electric - pentru deficiențe foarte grave de mobilitate

0559 Scooter electric

De asemenea, scopul *Legii privind egalizarea oportunităților pentru persoanele cu dizabilități* este de a preveni și elimina discriminarea.

În 2014, *Normele de aplicare a legii* au intrat în vigoare ca parte a *Legii privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu dizabilități*, care reglementează cofinanțarea adaptării vehiculelor pentru persoanele cu deficiențe fizice. Adaptarea este obligatorie pentru intrarea și ieșirea în siguranță din vehicul și pentru conducerea în siguranță.

Legea privind egalizarea oportunităților pentru persoanele cu dizabilități prevede la articolul 21 că persoanele cu deficiențe fizice rezultate dintr-un handicap care pot conduce independent un vehicul numai dacă este adaptat vor avea dreptul să solicite plata costurilor unei astfel de adaptări o dată la șase ani. Persoanele cu dizabilități care nu conduc un vehicul, trebuie să fie eligibile pentru adaptarea vehiculului, pentru a le permite să intre în

⁶⁴ <https://www.zzzs.si/?id=126&detail=DFDC914987E44E2AC1257353003EC73A> (în slovenă)

vehicul și, dacă este necesar, pentru o conducere sigură. În acest caz, persoanele cu dizabilități pot solicita, o dată la șase ani, compensarea costurilor echipamentelor și dispozitivelor pentru reducerea diferențelor de înălțime atunci când intră într-un vehicul și pentru un sistem adecvat unui scaun cu roțile într-un vehicul. În mod excepțional, plata costurilor de adaptare a unui vehicul poate fi autorizată înainte de expirarea a șase ani, dacă adaptarea vehiculului este necesară deoarece a apărut o nouă dizabilitate sau o agravare substanțială a unei dizabilități existente sau vehiculul adaptat a fost distrus.

Persoanelor cu dizabilități li se va acorda cofinanțare pentru achiziționarea unui vehicul nou adaptat - în conformitate cu procedura menționată la *articolul 22 din Legea privind egalizarea șanselor pentru persoanele cu dizabilități*⁶⁵.

Fondurile pentru adaptarea vehiculului vor fi furnizate în valoare de 85% din valoarea unei adaptări individuale. Pentru persoanele cu dizabilități care beneficiază de asistență socială financiară în conformitate cu reglementările privind protecția socială, cărora li se acordă statutul în conformitate cu reglementările privind îngrijirea socială a persoanelor cu dizabilități psihice și fizice, valoarea costurilor de adaptare a vehiculului va fi plătită în întregime. Fondurile pentru cofinanțarea achiziționării unui vehicul nou adaptat se acordă persoanelor cu dizabilități în cuantum de 85% din valoarea diferenței dintre prețul aceluiași tip de vehicul nou fără adaptare și un vehicul nou cu adaptare, dar nu mai mult decât suma acordată pentru plata costului aceluiași tip de adaptare a vehiculului. Fondurile pentru adaptarea vehiculului pentru o persoană cu handicap care nu este angajată vor fi furnizate din bugetul de stat, iar fondurile pentru o persoană cu handicap, angajată sau care desfășoară o activitate independent vor fi asigurate de *Fondul public de garantare, mentenanță și dizabilități* (articolul 22.b).

Legea privind egalizarea oportunităților pentru persoanele cu dizabilități prevede la articolul 16 (transportul public) că persoanelor cu dizabilități li se va asigura acces egal la transportul rutier, feroviar, maritim și pe căile navigabile interioare. În gestionarea serviciilor de utilități publice, statul și municipalitățile trebuie să se asigure că operatorii de transport rutier public regulat și serviciile regulate de transport urban asigură transportul cu autobuze accesibile persoanelor cu deficiențe fizice și mentale și furnizează informații despre posibilitățile de utilizare a serviciilor publice menționate mai sus în modalități accesibile persoanelor cu dizabilități. Dacă un furnizor de servicii de utilitate publică nu este în măsură să se asigure că serviciul de transport rutier interurban regulat este accesibil persoanelor cu deficiențe fizice și mentale trebuie să furnizeze un alt mijloc de transport adecvat, cu excepția cazului în care dovedește că furnizarea altor mijloace de transport ar impune o povară disproporționată. În acest caz, furnizorul trebuie să asigure alte mijloace de transport adecvate care nu impun o astfel de sarcină. În niciun caz nu se vor percepe costuri

⁶⁵ <http://www.pisrs.si/Pis.web/npbDocPdf?idPredpisa=ZAKO6952&idPredpisaChng=ZAKO4342&type=doc&lang=EN>.

suplimentare pentru utilizarea mijloacelor de mobilitate și a mijloacelor de comunicare (câini ghizi și alți câini de asistență, scaune cu roțile).

Legea privind reabilitarea profesională și angajarea persoanelor cu dizabilități prevede la articolul 17 că persoanele cu dizabilități cărora li s-a recunoscut dreptul la reabilitare profesională vor avea dreptul la remunerație în conformitate cu tipul, gama și durata serviciilor.

SUEDIA

Mijloacele de asistență pentru persoanele cu dizabilități, sunt prevăzute în capitolele 8 și 12 din *Legea privind serviciile medicale și de sănătate (Hälso- och sjukvårdslagen)*⁶⁶.

Regiunile și municipalitățile au responsabilitatea pentru furnizarea mijloacelor de asistență și decid procedurile și taxele aferente acestora. Aceasta înseamnă că poate exista o selecție diferită a mijloacelor de asistență între diferitele regiuni și municipalități. În unele municipalități și regiuni, obținerea mijloacelor de asistență este gratuită, iar în unele se percepe o mică taxă⁶⁷.

Persoanele cu dizabilități permanente care au dificultăți majore să se deplaseze singure sau să călătorească cu mijloacele de transport în comun pot beneficia de o alocație auto de la *Agencia Suedeză de Asigurări Sociale*. Dificultățile trebuie să persiste cel puțin 9 ani. Acest lucru este reglementat în capitolul 52 din *Codul asigurărilor sociale*⁶⁸ (*Socialförsäkringsbalken*). Alocația pentru mașină ar putea fi, fie pentru cumpărarea unei mașini noi, fie pentru adaptarea unei mașini pe care persoana deja o deține. Înălțimea mașinilor nu trebuie să depășească 2050 milimetri. De asemenea, este posibilă acordarea unei subvenții pentru cumpărarea sau reglarea unei motociclete sau a unui moped și pentru obținerea lecțiilor de conducere în legătură cu primirea vehiculului⁶⁹. De regulă, subvenția acoperă costul ajustării considerate necesare⁷⁰.

Persoanele care au dificultăți majore să se deplaseze singure sau să călătorească cu transportul public mai mult de trei luni pot primi servicii speciale de transport. *Transportul pentru dizabilități* este un supliment la transportul public pentru cetățenii cu handicap și

⁶⁶ The Act on Health Services, *Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)*. In Swedish only.

⁶⁷ 1177.se (2020), "[Att få ett hjälpmedel – så går det till](#)", ("Getting assistive technology – this is how it works"). In Swedish only.

⁶⁸ The Social Insurance Code, *Socialförsäkringsbalken (2010:110)*. In Swedish only.

⁶⁹ Swedish Social Insurance Agency, "[Bilstöd för vuxna](#)", ("Car allowance for an adult"). In Swedish only

⁷⁰ Swedish Social Insurance Agency (2021), "[Car allowance for an adult](#)".

implică transportul cu taxiul sau cu autobuzul mic. Acest lucru este reglementat de *Legea privind serviciile speciale de transport pentru persoanele cu dizabilități (Lag om färdtjänst)*⁷¹. Municipality-urile sunt responsabile de furnizarea serviciului. Numărul de călătorii oferite depinde de nevoia persoanei și de locul în care locuiește. Cu toate acestea, călătoriile care sunt esențiale pentru persoana, în mod normal, nu pot fi limitate în conformitate cu legea. Aceasta implică călătoriile la și de la serviciu⁷². Costul unei călătorii depinde de municipiul în care locuiește persoana respectivă. De obicei, mai multe persoane care au nevoie de servicii speciale de transport călătoresc cu aceeași mașină. Unele persoane cu dizabilități au dreptul la o persoană însoțitoare (ledsagare) care este angajată de municipalitate pentru a ajuta persoana atunci când are nevoie să efectueze activități în afara casei. Unele municipalități permit, de asemenea, ca altcineva să vină în transport⁷³. De asemenea, este posibil *transportul pentru dizabilități*, în cazul călătoriilor mai lungi în țară, de exemplu pentru a merge în vacanță⁷⁴.

UNGARIA

Legislație relevantă în domeniu:

- *Legea fundamentală a Ungariei*
- *Legea XXVI din 1998 privind drepturile și egalitatea de șanse a persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare*
- *Legea CXXV din 2003 privind tratamentul egal și promovarea egalității de șanse*
- *Legea III din 1993 privind administrarea socială și beneficii*
- *Legea CXCI din 2011 privind serviciile furnizate persoanelor cu dizabilități și modificarea anumitor acte legislative*

Conform *Decretului Guvernului 85/2007 privind reducerile de călătorie în transportul public de călători*, persoanele cu dizabilități pot călători cu reducere de 100% în fiecare

⁷¹ Legislation on special transport services for people with disabilities, [Lag om färdtjänst \(1997:736\)](#). In Swedish only.

⁷² Swedish Association of Local Authorities and Regions (2012), [Färdtjänsthandbok \(Handbook regarding special transport services\)](#), p. 69. In Swedish only.

⁷³ 1177.se (2020), ["Färdtjänst"](#), ("Special transport services"). In Swedish only.

⁷⁴ Legislation on national special transport services for people with disabilities, [Lag om riksferdtjänst \(1997:735\)](#). In Swedish only.

vehicul de transport public din capitala Ungariei (în calitate de persoane cu handicap grav conform *Legii XXVI din 1998*).

Pe lângă certificatul persoanei însoțite, persoana însoțitoare nu are nevoie de niciun document, însă persoana însoțitoare are dreptul să călătorească gratuit numai împreună cu persoana însoțită. Persoanele din categoriile menționate mai sus pot beneficia de reduceri de transport regional de 90% la biletele valabile pe autobuze și căi ferate suburbane în afara granițelor administrative ale Budapestei.

Conform *Decretului Guvernului nr. 218/2003. (XII. 11.)*, cardurile de parcare ale persoanelor cu handicap reprezintă un document autentic și de securitate care certifică dreptul la beneficiile enumerate în *Codul rutier*. În virtutea *Codului autostrăzii*, drepturile sunt disponibile persoanelor cu mobilitate limitată și șoferului unui vehicul care transportă persoane cu dizabilități, cardul de parcare fiind plasat în vehicul.

Locurile de parcare pentru persoane cu dizabilități trebuie să afișeze cardul albastru de parcare sau o insignă albastră a Comunității Europene. Formularele pentru cardul de parcare pot fi obținute de la Oficiul local al municipalității. Este necesar un raport medical. Permisul este valabil trei ani și permite titularului parcare gratuită.

Pe drumuri și în parcuri, locurile de parcare rezervate persoanelor cu dizabilități sunt în mod normal aproape de intrare și marcate cu un simbol pentru scaun cu roțile. Afișarea cardului de parcare este obligatorie tot timpul.

Cu acest card, parcare este gratuită pe drumurile unde este necesară plata. Înseamnă parcare nelimitată pe drumuri unde parcare este gratuită, dar restricționată de timp. Parcare este gratuită în zonele pietonale chiar dacă este interzisă și pe drumurile unde parcare este interzisă cu un semn de circulație.

Legea XLI din 2012 stabilește că furnizorul de servicii de transport care asigură utilizarea gratuită a transportului public local pentru anumiți pasageri are dreptul la sprijin financiar, deoarece această responsabilitate este prevăzută de lege. Măsura acestui sprijin este reglementată de *Decretul guvernamental nr. 121 din 2012 (VI. 26)*.

Decretul Guvernului nr. 85 din 2007 privind avantajele transportului public de călători, determină reducerile la transportul local pentru clienții îndreptățiți.

Există o formă specială de prestație pentru persoanele cu dizabilități numită *Certificat de scutire de prescripție*. Persoanele cu acest certificat pot primi medicamente și dispozitive ortopedice gratuit. Acesta este baza multor beneficii, în special scaunul cu roțile sau dispozitivul medical gratuit sau la preț redus. Acest lucru necesită ca un specialist să elibereze o rețetă. Se acordă diminuarea costurilor unei persoane defavorizate din punct de vedere social pentru a-și păstra sau recupera starea de sănătate, oferind beneficii gratuite

În cadrul sistemului de securitate socială (*Legea III din 1993 privind guvernarea socială și beneficiile sociale*).

Fondul Național de Asigurări de Sănătate (Országos Egészségbiztosítási Pénztár = OEP): O persoană cu dizabilități poate solicita un instrument de asistență medicală sprijinit de *OEP*, care este definit în lista dispozitivelor acceptate. Acesta este un beneficiu, care oferă un preț special (reduc) sau gratuit în cadrul sistemului național de asigurări și asistență medicală.

Procesul este următorul: pe lângă cererea depusă la OEP, trebuie anexat un raport de la un specialist, o descriere a articolului solicitat, o ofertă de preț pentru instrumentul solicitat și o prescripție de către medicul specialist (*Act. LXXXIII din 1997 privind serviciile sistemului de asigurări obligatorii de sănătate*).

Suport achiziție și conversie auto

Pentru acest sprijin este eligibilă persoana cu dizabilități locomotorii care are dreptul la indemnizație pentru dizabilități sau este clasificată ca persoană cu dizabilități multiple sau are mai puțin de 18 ani și are dreptul la un cuantum mărit al alocației pentru copil din cauza unui anumit tip de boală definit prin *Decretul ministerial 5/2003 al ESZCSM. (II. 19.)*. Persoana care își poate dovedi eligibilitatea cu un raport de expertiză (conform Decretului guvernamental 218/2003. (XII.11.) are dreptul la un card de parcare (card de invaliditate).

Valoarea sprijinului este pentru achiziționarea unei mașini noi: 1.000 HUF; pentru achiziționarea unei mașini second hand: 60% din prețul de achiziție, maxim 600.000 HUF. O cerere poate fi depusă fie până pe 31 martie, fie pe 30 septembrie a unui an.

Rata și valoarea eventualelor subvenții sunt stabilite în cadrul *Legii bugetului de stat*, de către ministrul responsabil cu politicile sociale și de pensii, după consultarea *MEOSZ (Asociația Națională a Persoanelor cu Handicap Fizic)*. Solicitantul trebuie să fie un utilizator independent de mașină, ceea ce înseamnă că are un permis de conducere valabil. Dacă suportul este utilizat pentru instalarea sau conversia unei transmisii automate sau a altor echipamente auxiliare, șoferul trebuie să fie persoana cu dizabilități locomotorii, care deține un document care să ateste că este apt să conducă. În fiecare caz, este o condiție ca solicitantul să nu poată face obiectul unei decizii judiciare definitive sau al unei descalificări de a conduce.

În ceea ce privește beneficiile de la municipalități, familiile pot primi subvenții din taxa auto, cumpărarea și conversia mașinilor și accesibilitatea caselor lor. Aceste subvenții depind de suma veniturilor.

Nu există o definiție a autovehiculelor adaptate pentru persoanele cu dizabilități locomotorii. Legislația permite persoanelor cu dizabilități locomotorii să

conducă mașina. Au nevoie de examen medical pentru permisul de conducere. Aceștia pot folosi mașină sau vehicul adaptat.

Înainte de fiecare transformare a vehiculului trebuie să solicite permisiunea proprietarului sau deținătorului responsabil de la Autoritatea Națională de Transport (NKH) competentă la nivel regional. Vehiculul convertit este inspectat de *NKH (Autoritatea Națională de Transport)* iar apoi modificările sunt introduse în certificatul de înmatriculare.

Nu există o categorie specială pentru persoanele cu dizabilități locomotorii care utilizează scaunul cu roțile electric care nu se pliază. Aceleași reguli se aplică acestora ca tuturor persoanelor cu dizabilități. Aceștia pot solicita șoferului vehiculului de transport să-i ajute să urce sau să coboare din vehicul, dacă vehiculul este fără bariere.

BIBLIOGRAFIE

https://europa.eu/youreurope/citizens/travel/transport-disability/reduced-mobility/index_ro.htm

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1484&langId=en>

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1137>

[file:///C:/Users/claudia.vlad/Downloads/8th%20DHLG%20report%20on%20implementation%20of%20UNCRPD%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/claudia.vlad/Downloads/8th%20DHLG%20report%20on%20implementation%20of%20UNCRPD%20(2).pdf)

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/728547/inclusive-transport-strategy.pdf

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617465/IPOL_STU\(2018\)617465_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617465/IPOL_STU(2018)617465_EN.pdf)

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/wp-content/uploads/sites/15/2019/07/disability-report-chapter2.pdf>

<http://assistech.iitd.ac.in/empower2018/abstracts/Locomotor%20Disability.pdf>

https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/libe/dv/25_rocountryreport /25_rocountryreport_en.pdf

<file:///C:/Users/claudia.vlad/Downloads/NC0618378ENN.en.pdf>

<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/youth-and-disabilities>

https://www.anps.ro/images/Documente/Revista_nr_23/06.p23-30_Mandru_abstract.pdf

https://wheelchairnetwork.org/wp-content/uploads/2019/08/MotivationRomania-Needs-Assessment-Report_Oct2017.pdf

file:///C:/Users/claudia.vlad/Downloads/L11_ISI_P_Bozomitu_2008_ESTC.pdf

<https://www.eumass.eu/wp-content/uploads/2016/11/Tudorache.pdf>

Alte materiale utile:

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617465/IPOL_STU\(2018\)617465\(ANN01\)_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2018/617465/IPOL_STU(2018)617465(ANN01)_EN.pdf)

The Hungarian Parliament this year adopted its third decision **15/2015 (of 07.04.) OGY on the National Disability Program (2015–2025)**. We attach this decision in full (English translation).

<http://h2020->

[inclusion.eu/fileadmin/user_upload/Documents/Deliverables/BKK Guide for the development of equal access to Budapest s public transport services Training Material.pdf](http://h2020-inclusion.eu/fileadmin/user_upload/Documents/Deliverables/BKK_Guide_for_the_development_of_equal_access_to_Budapest_s_public_transport_services_Training_Material.pdf)